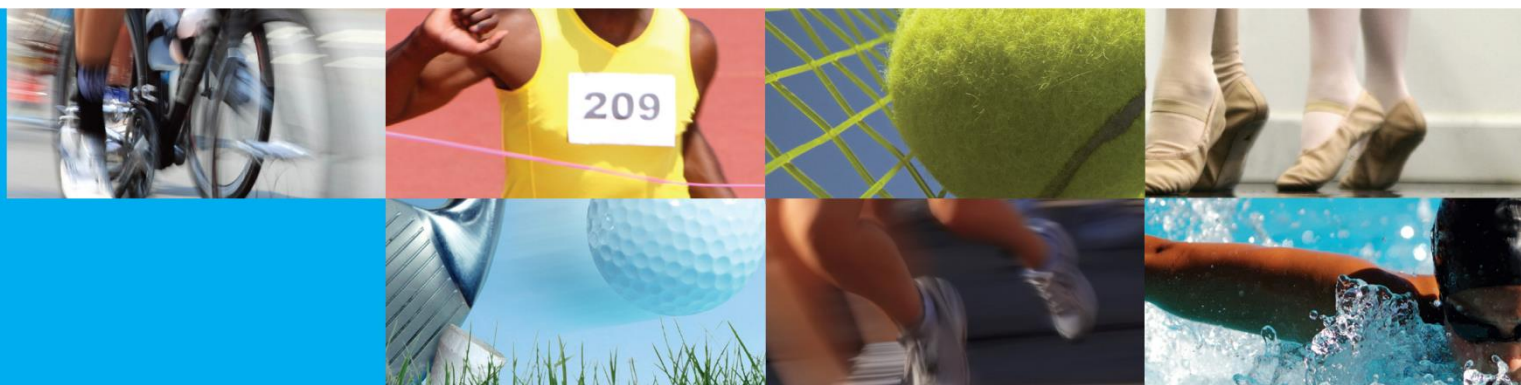

Vitaliteit sportverenigingen Arnhem 2016

Anouk Brandsema

Janine van Kalmthout

Vitaliteit sportverenigingen Arnhem 2016

in opdracht van de Gemeente Arnhem

**Janine van Kalmthout
Anouk Brandsema**

Mulier Instituut

sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht

T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl

E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1. Inleiding	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 Methode	9
1.3 Analyse en rapportage	9
1.4 Leeswijzer	10
2. Kwaliteit en Continuïteit	11
2.1 Financiën	12
2.2 Sportaanbod	12
2.3 Kader	13
2.4 Accommodatie	15
2.5 Ledental	16
3. Strategie	19
3.1 Beleid	20
3.2 Financieel beleid	24
3.3 Knelpunten	25
4. Maatschappelijk actief	27
4.1 Maatschappelijke verantwoordelijkheid	28
4.2 Samenwerking	28
4.3 Betrokkenheid maatschappelijke activiteiten	30
4.4 Samenstelling ledenbestand	31
5. Actief vrijwilligersbeleid	33
5.1 Visie op vrijwilligers	34
5.2 Behoud en opleiding vrijwilligers	35
6. Verenigingsondersteuning	37
6.1 Bekendheid en waardering verenigingsondersteuning	38
6.2 Ondersteuningsbehoefte	39
7. Veilig Sport- en beweegklimaat	41
7.1 Probleembeeld	42
7.2 Preventie	46
8. Vitaliteitsindex	50
8.1 Vitaliteitscriteria	50
8.2 Vitaliteitsindex	54
8.3 Groeimodel	56
8.4 Aangevuld model vitaliteitsindex	57
8.5 Alternatief model vitaliteit	58

Samenvatting

Om de samenwerking met sportverenigingen in Arnhem te versterken en om in beeld te brengen hoe verenigingen zich ontwikkelen, is er behoefte aan een goed inzicht in de kracht van de sportverenigingen en hun mogelijkheden voor een brede maatschappelijke functie. Dit inzicht wordt verkregen op basis van een vitaliteitsindex voor Arnhemse sportverenigingen. De index beschrijft de stand van zaken bij sportverenigingen op vier onderdelen: kwaliteit & continuïteit, strategie, maatschappelijke activiteit en actief vrijwilligersbeleid. De uitkomsten van deze verenigingsmonitor geven inzicht in de ontwikkeling van het sportverenigingsleven in Arnhem op het gebied van vitaliteit, verenigingsondersteuning en veilig sport- en beweegklimaat.

Kwaliteit en continuïteit

Verenigingen in Arnhem zijn op het gebied van kwaliteit en continuïteit sterk verbeterd ten opzichte van 2012 (zie figuur 8.1). Destijds scoorde nog een kwart van de clubs onvoldoende, terwijl in 2016 geen enkele vereniging een onvoldoende scoort. Ruim de helft van de clubs heeft een goede financiële positie, bij de grotere verenigingen is dat wat vaker dan bij kleinere verenigingen. De (middel)grote verenigingen zijn actiever in het aanbieden van nieuwe sport- en spelactiviteiten en evalueren vaker hun sportaanbod. Kleine clubs en binnensporten beschikken vaker over voldoende vrijwilligers dan grotere verenigingen en buitensporten. Deze laatste groep heeft vaker vacatures op cruciale posities. Ten opzichte van voorgaande jaren zijn meer verenigingen blijvend op zoek naar nieuwe aankomende trainers. De helft van de clubs beschikt over een goede accommodatie en kan daar nog jaren mee vooruit. Dit is in 2016 wat lager dan in 2012 en 2010. Twee vijfde van de clubs ervaart dat zij te weinig leden hebben; voor een kwart van de verenigingen vormt het huidige ledental zelfs een bedreiging voor de toekomst. Dit zijn met name kleine en middelgrote verenigingen en dit zijn ook de verenigingen waar het ledental de afgelopen twee jaar is teruggelopen. Toch verwacht bijna elke vereniging (zowel de grotere als de kleinere clubs) het komende jaar een positieve ontwikkeling in ledental.

Strategie

Negen op de tien clubs spelen goed in op de strategie van hun vereniging, dit is gelijk aan 2012. De belangrijkste speerpunten van beleid van verenigingen voor het komende jaar zijn: ledenwerving/-behoud, werving en behoud vrijwilligers en de sfeer en cultuur van de vereniging. Deze top drie is bijna gelijk aan voorgaande jaren. De kleinere clubs zijn meer bezig met ledenwerving dan de grotere clubs, maar zij ervaren dan ook meer dreiging voor hun ledental in de toekomst. Grotere clubs zijn meer bezig met werving van vrijwilligers, maar hebben ook meer moeite om vrijwilligers binnen te halen. De focus op leden komt terug in de plannen die door verenigingen op papier zijn gezet. Wat betreft financieel beleid, schatten bestuurders hun verenigingen financieel gezonder in dan voorgaande jaren. Dit geldt met name voor grote verenigingen en buitensportverenigingen. Het beleid sluit aan bij de knelpunten die verenigingen ervaren. De knelpunten liggen met name bij kader en leden. Dat was in 2012 nog een minder groot probleem voor clubs. In 2012 lag de problematiek op het gebied van financiën. Dit blijkt in 2016 minder aan de orde.

Maatschappelijk actief

Verenigingen vinden het nog altijd lastig om goed maatschappelijk actief te zijn. De meeste onvoldoendes worden op dit thema gescoord (zie figuur 8.1). In 2012 vonden verenigingen dit eveneens een lastig punt. Bestuurders vinden dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben en zien daar een taak voor zichzelf weggelegd. Verenigingen werken dan ook veelal samen met andere organisaties, met name grotere verenigingen en verenigingen met een eigen accommodatie. Ten

opzichte van 2012 en 2010 is meer samenwerking te zien met jeugdsportfondsen, scholen en bedrijven. Bestuurders vinden een pedagogisch verantwoord sportklimaat belangrijk. Een derde heeft al activiteiten op dit gebied en een vijfde is van plan om op korte termijn deze activiteiten te ontwikkelen. Een derde van de bestuurders ervaart dat de club ook specifieke doelgroepen weet te bereiken. De (middel)grote verenigingen hebben vaker allochtone leden dan kleine verenigingen. Voor het hebben van leden met een handicap geldt dit andersom: kleine verenigingen hebben vaker leden met een handicap dan grote verenigingen.

Actief vrijwilligersbeleid

Verenigingen vinden het moeilijk om een actief vrijwilligersbeleid te hanteren, geen enkele vereniging is hier uitmuntend in (zie ook figuur 8.1). De gemiddelde score is tussen 2012 en 2016 bijna gelijk gebleven. Een klein deel van de clubs heeft een actueel plan voor het omgaan met vrijwilligers en voert dit beleid ook uit. Voornamelijk de kleinere clubs hebben geen vrijwilligersplan. Verenigingen proberen hun vrijwilligers met name te behouden door vaak waardering over hen uit te spreken. In vergelijking met 2012 hanteren meer verenigingen een jaarlijkse vrijwilligersdag en hebben vrijwilligers vaker inspraak. De clubs besteden vaak actief aandacht aan het organiseren of onder de aandacht brengen van workshops, trainingen en cursussen voor het vrijwillig kader. Dit zijn met name de grotere clubs. Verenigingen hebben ook vaker dan 2012 structureel budget gereserveerd om deskundigheid onder vrijwilliger kader en trainers te bevorderen.

Verenigingsondersteuning

Twee derde van de verenigingen is bekend met de diensten van Sportbedrijf Arnhem, de grotere clubs vaker dan de kleinere clubs. De grotere verenigingen hebben dan ook vaker gebruikgemaakt van de dienstverlening van het sportbedrijf. De belangrijkste reden om geen gebruik te maken van het sportbedrijf was dat in de afgelopen twee jaar geen behoefte was aan hun ondersteuning of dat het aanbod niet goed aansloot bij de vraag van de vereniging. Ondanks dat verenigingen aangeven niet altijd behoefte hebben aan de diensten van Sportbedrijf Arnhem, geeft wel bijna elke vereniging (98%) aan op één of meer taakgebieden professionele ondersteuning te kunnen gebruiken.

Veilig sport- en beweegklimaat

De meeste verenigingen hebben nauwelijks last van onwenselijk gedrag, maar teamsporten, en dan met name voetbalverenigingen, zien de aanwezigheid van dit gedrag als een groot probleem. Deze verenigingen ontvingen ook vaker klachten dan andere sporten. Ondanks dat niet elke vereniging problemen ervaart met onwenselijk gedrag, heeft bijna elke vereniging maatregelen genomen ter preventie zoals de aanwezigheid van preventiebeleid op papier (90%). Dit is vaker het geval bij teamsporten dan individuele sporten. Een vijfde van de verenigingen, met name de teamsporten, heeft behoefte aan ondersteuning in de aanpak en/of preventie van onwenselijk gedrag.

Vitaliteit

Van de Arnhemse sportverenigingen is de helft aan te merken als een gezonde vereniging en een kwart als een vitale vereniging (figuur 8.5). Een kwart van de verenigingen behoort tot het segment basisvereniging, dit is minder dan in 2012. Ten opzichte van 2012 zijn verenigingen vaker als gezonde vereniging dan als basisvereniging te markeren. Deze vooruitgang komt met name door de positieve ontwikkeling van clubs in kwaliteit en continuïteit ten opzichte van 2012. De verenigingen schatten zichzelf nog vitaler in (figuur 8.6). De meeste verenigingen zien zichzelf als gezond en een vijfde vindt de vereniging vitaal en maatschappelijk betrokken, een categorie die op basis van onze analyse niet voorkomt.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Sportverenigingen worden in het lokale sportveld voor de gemeente Arnhem als een belangrijke samenwerkingspartner en speler gezien. Zij zijn de afgelopen vier jaar ondersteund en gestimuleerd om hun vitaliteit en maatschappelijke rol te versterken. Om sportverenigingen beter als samenwerkingspartner te kunnen benutten en om te kijken in welke mate de verenigingen zijn gegroeid, is er behoefte aan een goed inzicht in de kracht van de diverse sportverenigingen en hun mogelijkheden en onmogelijkheden. Om dit in beeld te brengen heeft de gemeente Arnhem in samenwerking met het Mulier Instituut de verenigingsmonitor, na de metingen in 2010 en 2012, in 2016 herhaald. Deze uitkomsten geven inzicht in de ontwikkeling van het sportverenigingsleven in Arnhem op het gebied van vitaliteit en hun maatschappelijke rol. Dit kan worden afgezet tegen de inspanningen in de afgelopen jaren van het sportbedrijf op het gebied van verenigingsondersteuning en kan daarmee inzicht en handvatten bieden voor verenigingsbeleid in de komende jaren.

1.2 Methode

In 2010 en 2012 is in Arnhem de verenigingsmonitor uitgevoerd. Deze monitor vormt de basis voor de monitor in 2016. In 2012 is samen met de gemeente een vitaliteitsindex voor Arnhem ontwikkeld. In deze index is bepaald welke criteria van belang zijn om te bepalen wat de vitaliteit van verenigingen inhoudt en zijn deze criteria vervolgens ten aanzien van de zwaarte (het belang) binnen de vitaliteitsindex gelabeld. Deze vitaliteitsindex is licht bijgeschaafd en in 2016 herhaald. In totaal zijn 130 verenigingen uitgenodigd om deel te nemen. Van 72 verenigingen zijn de gegevens geanalyseerd. Dit is een respons van 55 procent.

1.3 Analyse en rapportage

De verkregen resultaten zijn geanalyseerd en in dit tabellenrapport gepresenteerd. De tabellen en grafieken geven de situatie in 2016, 2012 en 2010 weer en bevatten een uitsplitsing naar grootte van de vereniging (klein: ≤ 100 leden, middel: 101 t/m 250 leden en groot: > 250 leden) en aard van de sport (binnen-/ buitensport). In bijlage 1 zijn de achtergrondkenmerken van de verenigingen beschreven. In 2016 hebben minder verenigingen meegedaan dan in 2012 en 2010 het geval was. Bij het interpreteren van cijfers tussen de jaren moet hier rekening mee worden gehouden. In 2016 hebben 72 verenigingen de vragenlijst ingevuld; in 2012 waren dat 108 verenigingen en in 2010 waren dat 74 verenigingen. De samenstelling van de onderzoeksgroep in 2016, 2012 en 2010 wijkt wel enigszins af (zie bijlage 1), maar die verschillen leiden er niet toe dat tussen voorgaande jaren geen vergelijking mogelijk is. In vergelijking met 2012 en 2010 zijn in 2016 aanbieders van individuele sporten en buitensportaanbieders meer oververtegenwoordigd. Binnen de verenigingen die hebben in 2016 deelgenomen, zijn grote verenigingen en buitensportverenigingen licht oververtegenwoordigd in vergelijking met de populatie. Bij het interpreteren van de cijfers moet daar rekening mee worden gehouden.

Bij deze geringe aantallen in de responsgroep is statistisch moeilijk vast te stellen wanneer sprake is van een significant verschil tussen twee metingen. Het verschil moet al ruim boven de 10 procent uitkomen wil van een significant verschil sprake zijn. Om die reden spreken we in deze rapportage van een mogelijke verandering tussen beide jaren wanneer er grote verschillen (10 procent of meer) worden waargenomen. Of sprake is van een structurele ontwikkeling zal uit toekomstige metingen moeten

blijken. Het is niet mogelijk om bij elke vraag een vergelijking tussen voorgaande jaren te maken, aangezien enkele vragen later zijn toegevoegd of zijn aangepast. Waar mogelijk is deze vergelijking wel gemaakt. Daar waar mogelijk is ook een vergelijking gemaakt met landelijke cijfers gebaseerd op onderzoek bij het Verenigingspanel van het Mulier Instituut.

1.4 Leeswijzer

De rapportage bestaat uit zeven inhoudelijke hoofdstukken. De volgende vier hoofdstukken bestaan uit de vier hoofdcriteria waaruit de vitaliteitsindex is opgebouwd. Hoofdstuk zes gaat specifiek over verenigingsondersteuning van het sportbedrijf. Er is een apart hoofdstuk opgenomen over sportiviteit en respect en de rapportage sluit af met de resultaten op de vitaliteitsindex.

Elk hoofdstuk start met een samenvatting van de belangrijkste bevindingen. Daarna volgen de resultaten die in tabellen en grafieken zijn uitgewerkt. De laatste twee hoofdstukken zijn meer beschrijvend van aard. Hoofdstuk 7 beschrijft het veilig sport- en beweegklimaat in Arnhem. Het laatste hoofdstuk over de vitaliteitsindex is een concluderend hoofdstuk.

2. Kwaliteit en Continuïteit

Financiën

Twee derde van de Arnhemse verenigingen heeft jaarlijks een positief financieel resultaat. Landelijk heeft 82 procent van de sportverenigingen jaarlijks een positief resultaat. Ruim de helft van de clubs heeft altijd ruimte in de begroting voor onverwachte uitgaven; grote clubs hebben deze ruimte vaker dan kleine clubs. Landelijk is dit bij twee derde van de verenigingen het geval.

Sportaanbod

Ruim de helft van de verenigingen evalueert jaarlijks haar sportaanbod en past dit aan of vernieuwt dit. De grote verenigingen en de buitensporten doen dit meer dan de kleine verenigingen en de binnensporten. Deze grote verenigingen zijn ook actiever in het aanbieden van nieuwe sport- en spelactiviteiten. Kleine verenigingen geven vaker aan dat dit voor hen niet van toepassing is. Dit is vergelijkbaar met het landelijk beeld. De meeste verenigingen (86%) hebben vrijwel geen moeite om wekelijks hun sportaanbod te organiseren. Wat betreft sportactiviteiten ervaren (middel)grote verenigingen meer moeite om dit elke week te organiseren dan kleine verenigingen.

Kader

Ruim de helft van de verenigingen heeft voldoende technisch kader (58%) en vrijwilligers (78%). Landelijk is dit respectievelijk 59 procent en 86 procent. Kleine verenigingen hebben vaker voldoende vrijwilligers dan de grote verenigingen. Die verenigingen hebben juist vaker voldoende technisch kader. Een kwart van de verenigingen heeft te veel vacatures of op cruciale posities vacatures voor vrijwilligers of trainers. Met name de grotere verenigingen en buitensportverenigingen hebben hier mee te maken. Dit is vergelijkbaar met de landelijke cijfers. Ten opzichte van 2012 en 2010 zijn meer verenigingen blijvend op zoek naar nieuwe, aankomende trainers (60% ten opzichte van 45% en 54%).

Accommodatie

Bijna de helft van de verenigingen kan nog jaren vooruit met de huidige accommodatie op de huidige locatie en geeft aan dat financiering, beheer, huur, onderhoud en exploitatie naar wens verlopen en helder zijn. Op het laatste aspect scoren grote verenigingen beter dan kleine verenigingen. De helft van de Arnhemse clubs geeft aan dat de accommodatie in goede staat is. De verenigingen zijn in 2016 over hun accommodatie op deze aspecten iets minder positief ten opzichte van 2012 en 2010. Nederlandse verenigingen zijn positiever over de genoemde onderwerpen ten aanzien van accommodaties dan de Arnhemse verenigingen. Drie kwart van de Nederlandse verenigingen scoort positief op de accommodatiezaken.

Ledental

Twee vijfde van de verenigingen geeft aan te weinig leden te hebben. Voor een kwart vormt het huidige ledental een bedreiging voor de toekomst, met name op de langere termijn. Dit zijn met name de kleine en middelgrote verenigingen. Dit zijn ook de verenigingen waar de afgelopen twee jaar het ledental is teruggelopen. Toch verwachten verenigingen (zowel de grote als de kleinere clubs) het komende jaar een positievere ontwikkeling in ledental dan in de afgelopen twee jaar te zien was. Landelijk vormt bij een derde van de verenigingen het huidige ledental een bedreiging voor de toekomst en zijn verenigingen iets minder positief over de ontwikkeling in ledental de komende jaren.

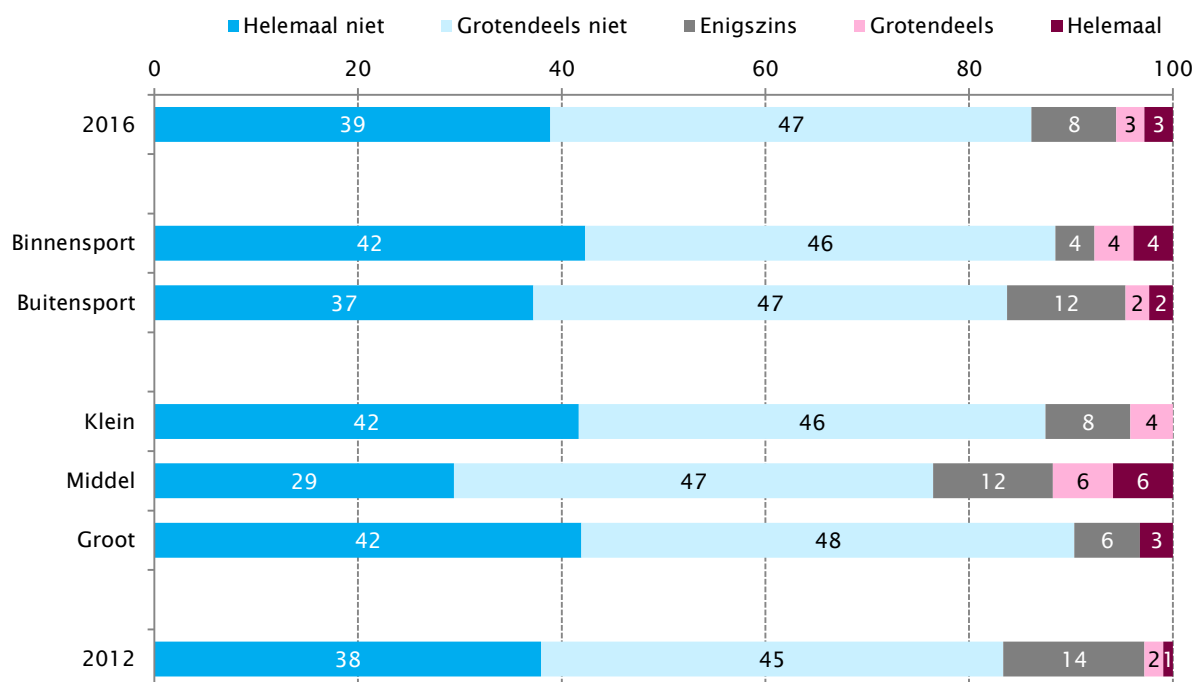
2.1 Financiën

Tabel 2.1 Stellingen met betrekking tot huidige status vereniging (in procenten (helemaal mee eens))

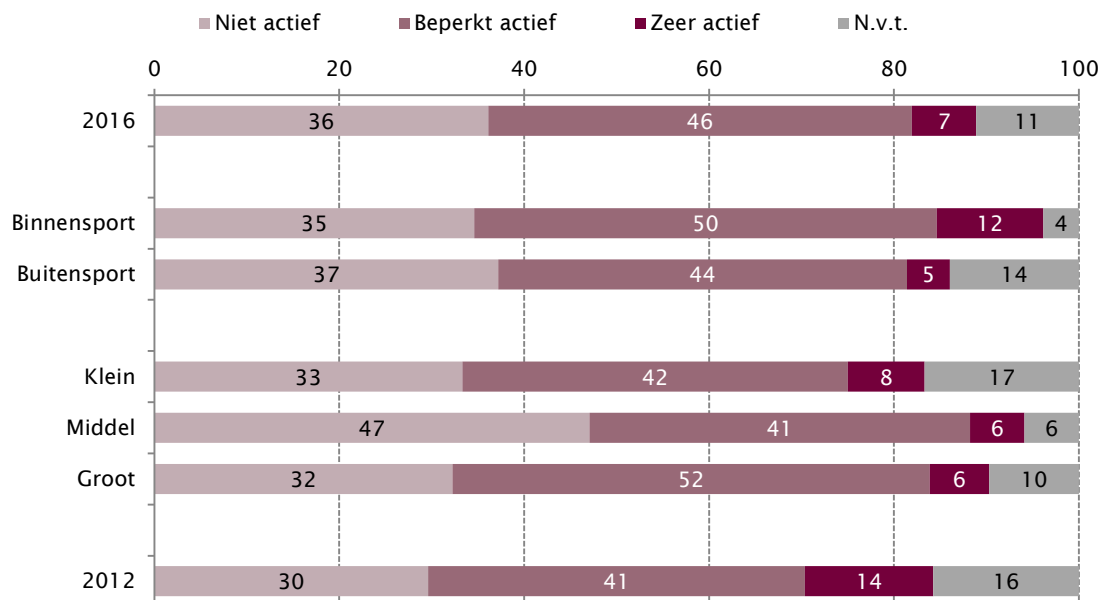
	Totaal	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	2010	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=74	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
De vereniging heeft jaarlijks een positief financieel resultaat.	68	63	74	73	67	71	65	68
De vereniging heeft (zonder reserveringen aan te spreken) altijd ruimte binnen haar begroting voor onverwachte uitgaven (tegenvallers of leuke extraatjes)	58	53	49	54	60	50	53	68

2.2 Sportaanbod

Figuur 2.1 “Het kost de vereniging elke week veel moeite om de sportactiviteiten te organiseren” (2016 n=72; 2012 n=108; in procenten van toepassing)

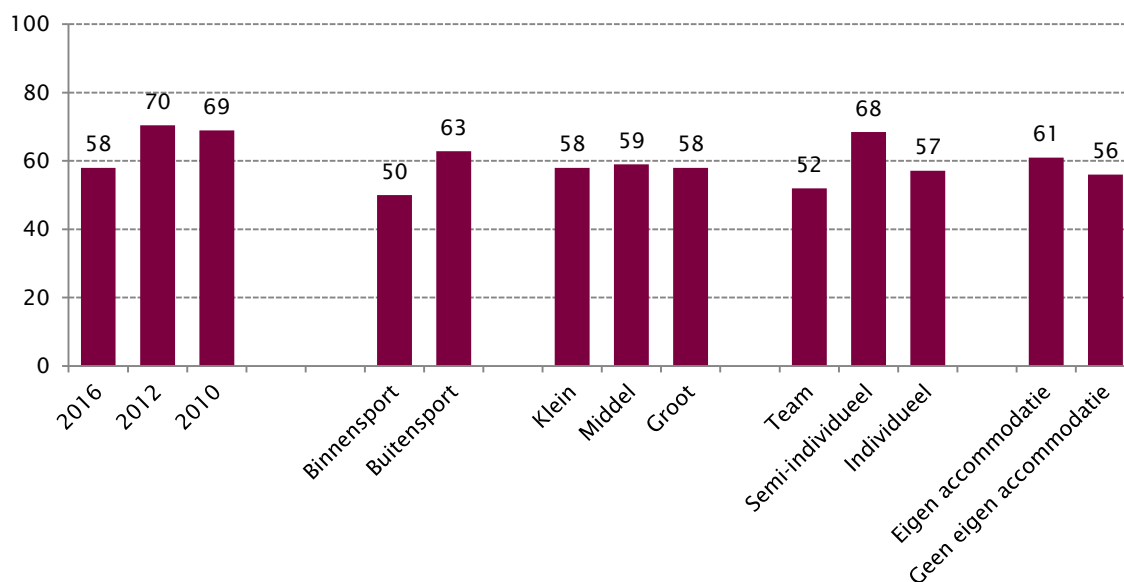

Figuur 2.2 Mate waarin de vereniging actief is met het introduceren van nieuwe sport- en spelactiviteiten (2016 n=72; 2012 n=108, in procenten)

2.3 Kader

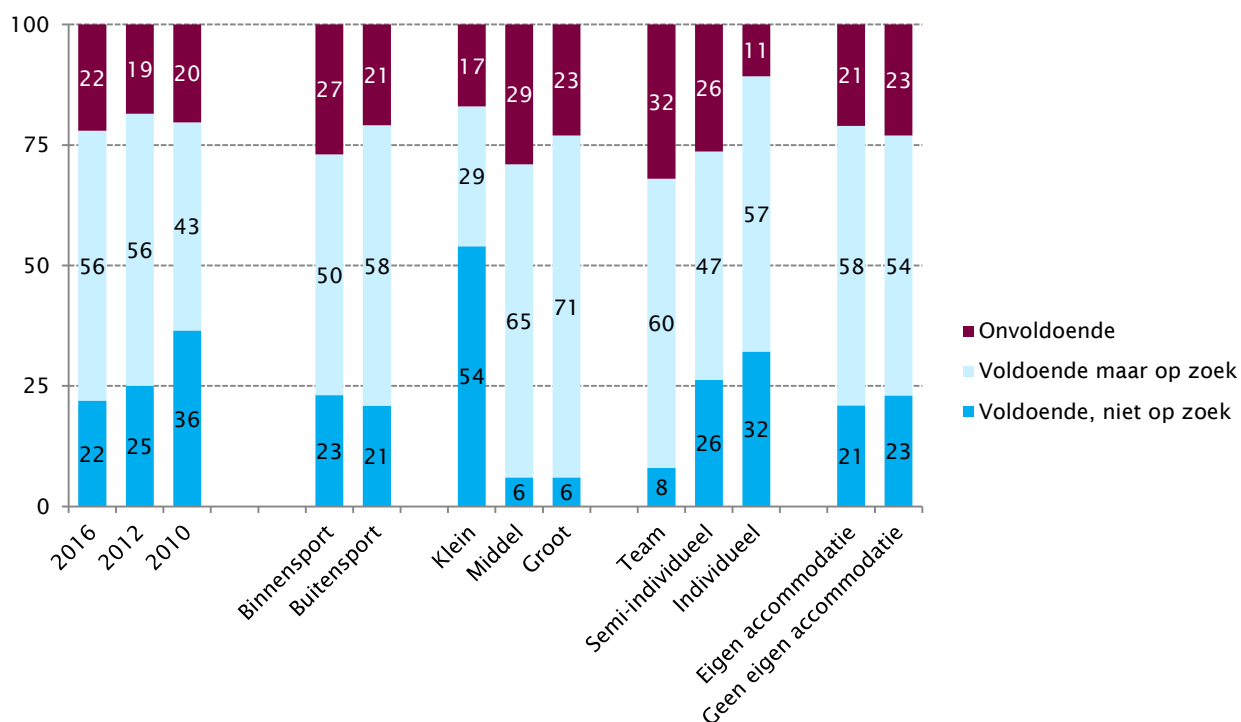
Figuur 2.3 Aanwezigheid voldoende technisch kader (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, verenigingen met voldoende trainers in aantallen)

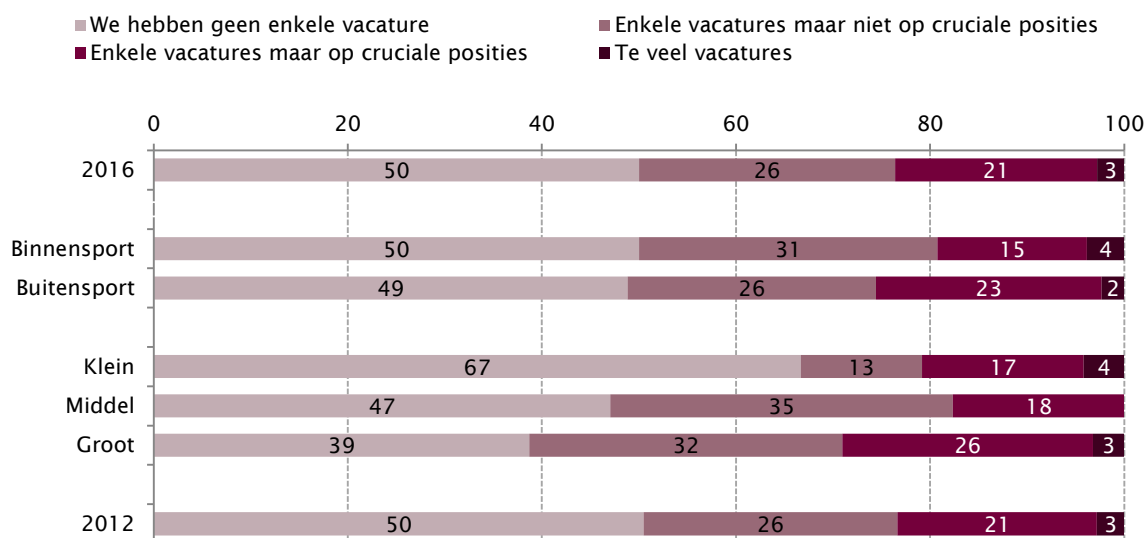
Tabel 2.2 Maatregelen continuïteit technisch sportkader (in procenten, grotendeels of helemaal van toepassing)

	Totaal	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	2010	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=70	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
Binnen de vereniging wordt op tijd gedacht en gewerkt aan vervanging van trainers (instructeurs, docenten, leraren) die weg willen.	52	53	61	56	48	53	53	50
De vereniging is altijd op zoek naar nieuwe, aankomende trainers (instructeurs, docenten, leraren) binnen en buiten de vereniging.	61	45	54	72	54	58	59	63

Figuur 2.4 Aanwezigheid vrijwilligers (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

Figuur 2.5 Aanwezigheid vacatures voor betaalde medewerkers en vrijwilligers op dit moment (2016 n=72; 2012 n=108, in procenten)

2.4 Accommodatie

Tabel 2.3 Stellingen met betrekking tot huidige status vereniging (in procenten (helemaal) mee eens)

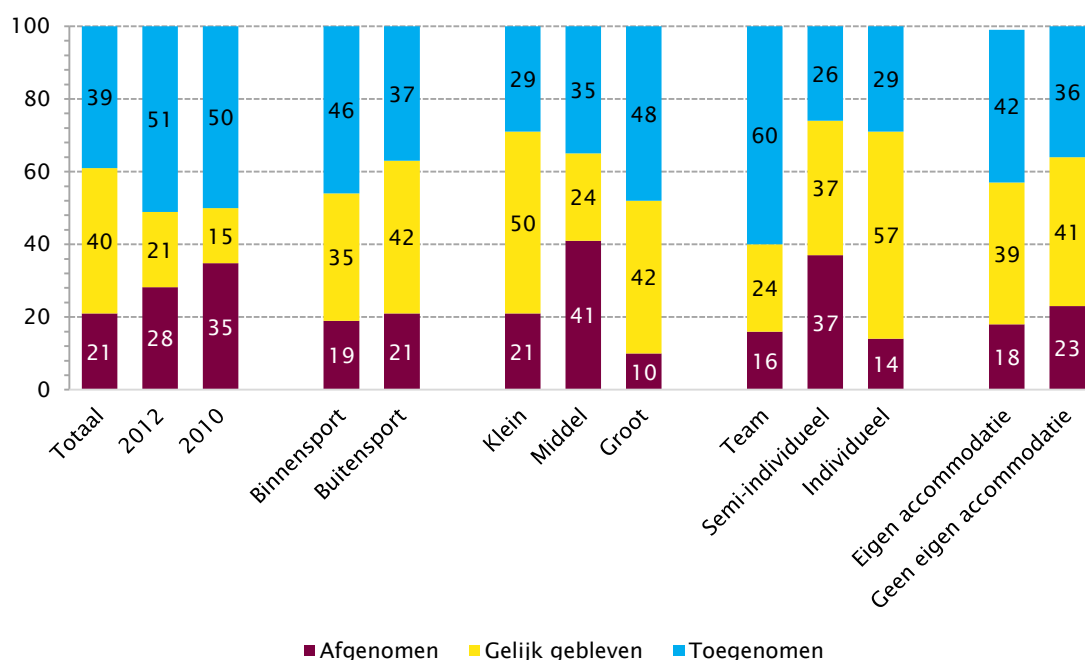
	Totaal	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	2010	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=74	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
Met (het aantal beschikbare uren in) de huidige accommodatie op de huidige locatie kunnen we nog jaren vooruit.	43	55	51	42	42	42	41	45
De accommodatie (veld/zaal/zwembad/clubhuis/kleedkamers enz.) is in goede staat.	54	60	47	50	58	54	53	55
Zaken als financiering, huur, onderhoud, beheer, exploitatie en privatisering van de accommodatie en/of het clubhuis verlopen naar wens en zijn helder.	44	54	53	42	49	33	47	52

2.5 Ledental

Tabel 2.4 Maatregelen ontwikkeling ledental (in procenten 'ja')

	Totaal	Totaal	Grootte			Aard		
	2016	2012	Klein	Middel	Groot	Team	Semi-individueel	Individueel
	n=72	n=108	n=24	n=17	n=31	n=25	n=19	n=28
Systematisch nagaan reden van opzegging	56	56	51	61	56	52	58	57

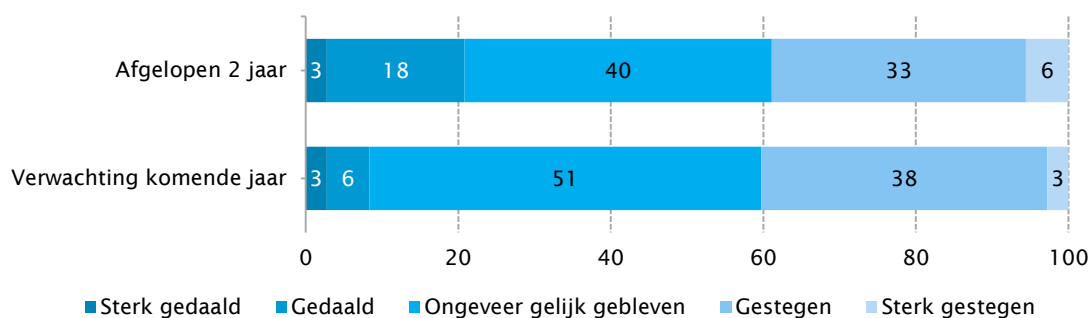
Figuur 2.6 Ledenontwikkeling in de afgelopen 2 jaar (2016 n=72; in procenten)

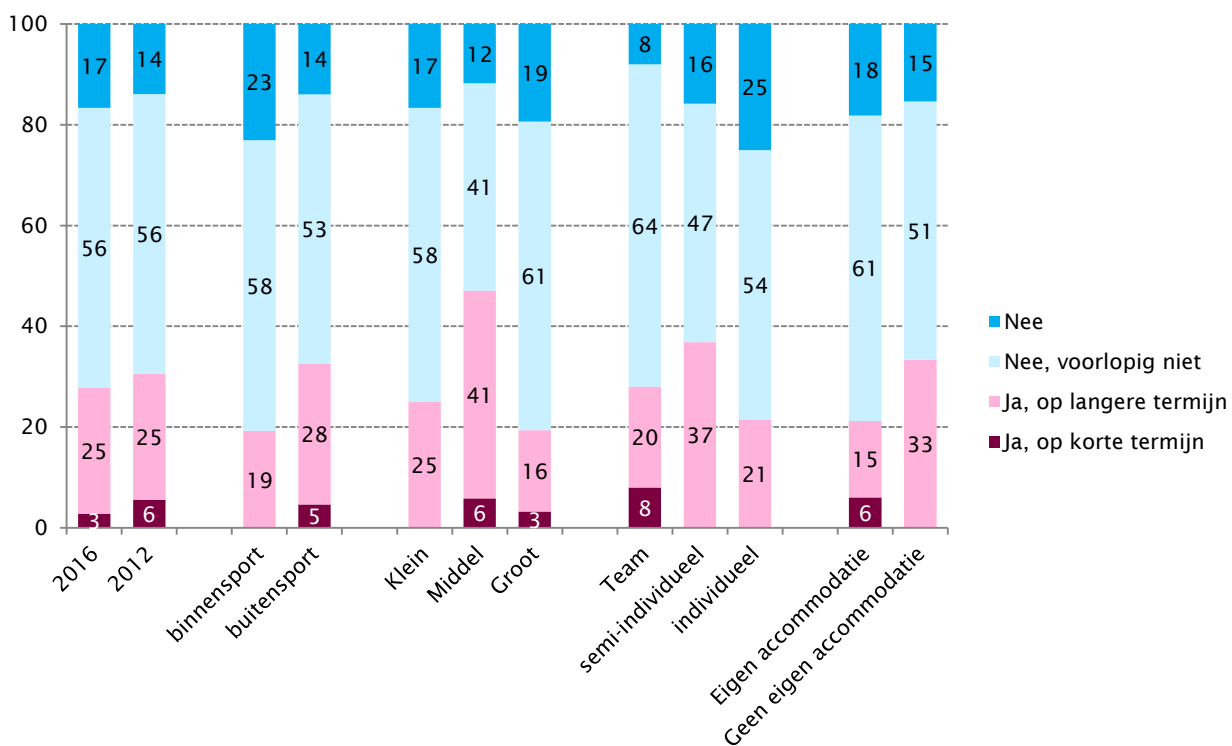
Tabel 2.5 Aanwezigheid voldoende leden (in procenten)

	Totaal	Totaal	Soort sport		Grootte vereniging		
	2016	2012	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
Te veel leden	3	3	4	2		6	3
Voldoende leden	53	55	54	51	38	47	68
Te weinig leden	44	43	42	47	63	47	29

Figuur 2.7 Verwachte ledenontwikkeling (2016 n=72, in procenten)

Figuur 2.8 Mate van bedreiging (huidig) ledental voor de toekomst van de club (in procenten; 2016 n=72; 2012 n=108)

3. Strategie

Beleid

De belangrijkste speerpunten van beleid van Arnhemse verenigingen voor de korte termijn (het komende jaar) zijn ledenwerving/-behoud, werving en behoud van vrijwilligers en de sfeer en cultuur van de vereniging. Ook landelijk zijn dit de drie belangrijkste speerpunten van beleid. De top drie van speerpunten is enigszins gelijk aan 2012 en 2010. Ledenwerving en -behoud en de werving van vrijwilligers staat voor veel verenigingen in 2016 hoger op de agenda dan in 2012 of 2010.

De kleine en middelgrote verenigingen zijn meer met ledenwerving en -behoud bezig in vergelijking met de grote verenigingen. De grote verenigingen richten zich meer dan de kleine clubs op werving en behoud van vrijwilligers en professioneel kader. De focus op leden is ook terug te zien in de plannen die door verenigingen (64%) de afgelopen twee jaar op papier gezet zijn. Behoud en werving van leden staat het hoogst op de beleidsagenda en krijgt de meeste prioriteit. De sfeer en cultuur van en op de vereniging en de werving en het behoud van vrijwilligers volgen op de beleidsagenda en in de prioriteit die bestuurders aan hun speerpunten geven.

Financieel beleid

Drie kwart van de bestuurders is van mening dat de vereniging in een gezonde financiële positie verkeert. Dit is vergelijkbaar met landelijke cijfers. Ten opzichte van 2012 en 2010 ervaren bestuurders de vereniging vaker als zeer gezond. In 2016 beschrijft maar één bestuurder de positie als ongezond. Met name bestuurders van grotere verenigingen en buitensportverenigingen spreken van een (zeer) gezonde financiële situatie. Verenigingen (90%) brengen leden wel op de hoogte van de begroting en financiële positie, maar dit gebeurt meestal passief tijdens een algemene ledenvergadering. Verenigingen (63%) werken voornamelijk met een jaarlijkse begroting. De grotere verenigingen, verenigingen met een eigen accommodatie en buitensportverenigingen werken vaker met een meerjarenbegroting dan de andere verenigingen.

Knelpunten

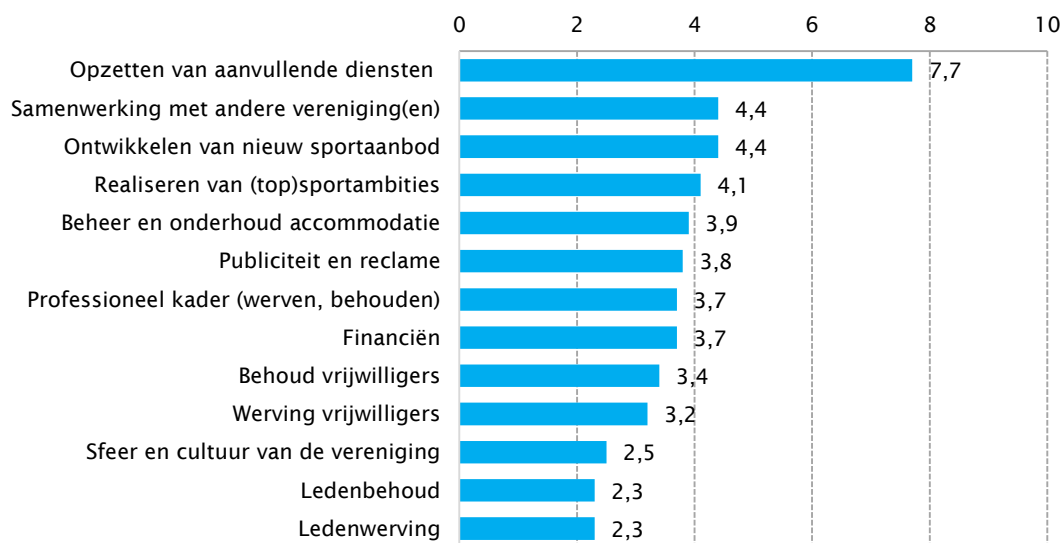
Het beleid sluit aan bij de knelpunten die verenigingen ervaren (93%). Kleinere verenigingen en verenigingen die individuele sporten aanbieden, ervaren vaker knelpunten dan andere verenigingen. Het meest genoemde knelpunt is kader, op de voet gevolgd door ledenproblematiek. Landelijk is dit net andersom en wordt leden als het grootste knelpunt ervaren. De genoemde knelpunten komen overeen met de plannen en speerpunten die verenigingen voor hun clubs hebben. Kader en ledenproblematiek worden in 2016 beduidend vaker genoemd dan in 2012. In 2016 melden minder verenigingen knelpunten op het financiële vlak. Grotere verenigingen geven in vergelijking met de kleine verenigingen vaker aan problemen te hebben met kader en minder vaak problemen met ledenproblematiek. Dit sluit aan bij het onderdeel 'kwaliteit en continuïteit' waar hetzelfde verschil tussen grote en kleine clubs is te zien.

3.1 Beleid

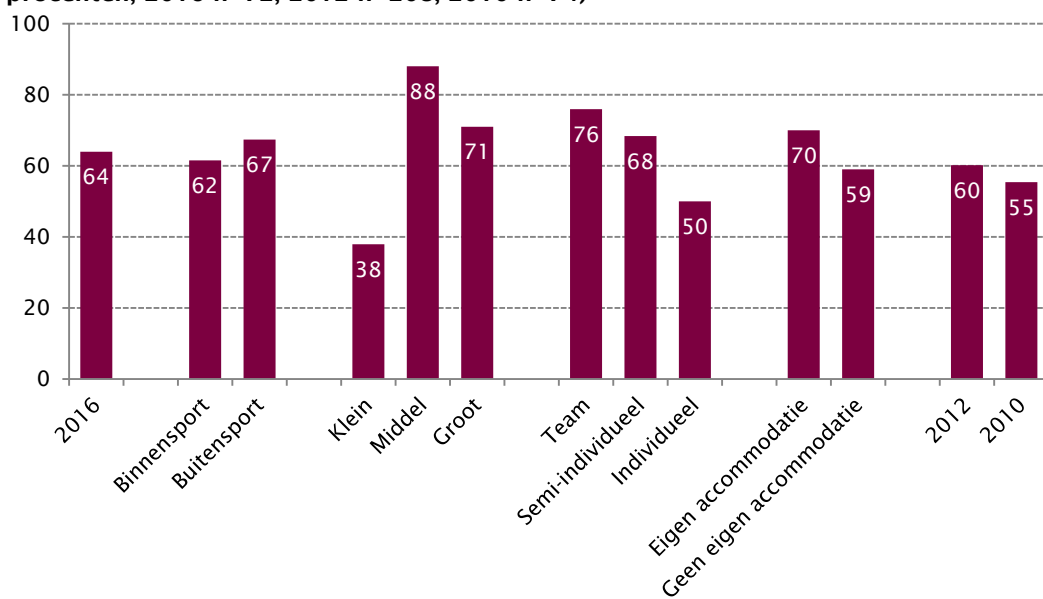
Tabel 3.1 Speerpunten van beleid bij bestuur (in procenten)

	2016 n=72	2012 n=108	2010 n=74	Soort sport		Grootte vereniging		
				Binnensport n=21	Buitensport n=47	Klein n=24	Middel n=17	Groot n=31
Ledenwerving	63	59	45	64	68	68	88	47
Ledenbehoud	62	30	39	72	53	73	63	53
Werving vrijwilligers	49	26	27	44	53	14	69	63
Sfeer en cultuur van de vereniging	43	36	20	32	50	36	31	53
Behoud vrijwilligers	35	19	20	16	48	18	31	50
Professioneel kader (werven, behouden)	31	15	23	36	28	14	31	43
Samenwerking met andere vereniging(en)	29	12	12	44	23	36	31	23
Publiciteit en reclame	26	7	11	36	23	18	25	33
Financiën	22	19	23	12	28	23	13	27
Beheer en onderhoud accommodatie	22	14	11	4	35	9	25	30
Realiseren van (top)sportambities	18	7	11	24	15	23	25	10
Ontwikkelen van nieuw sportaanbod	10	8	7	16	8	9	13	10
Opzetten van aanvullende diensten	4	5	4	4	5		6	7
Anders	7	7	8	8	8	18		3

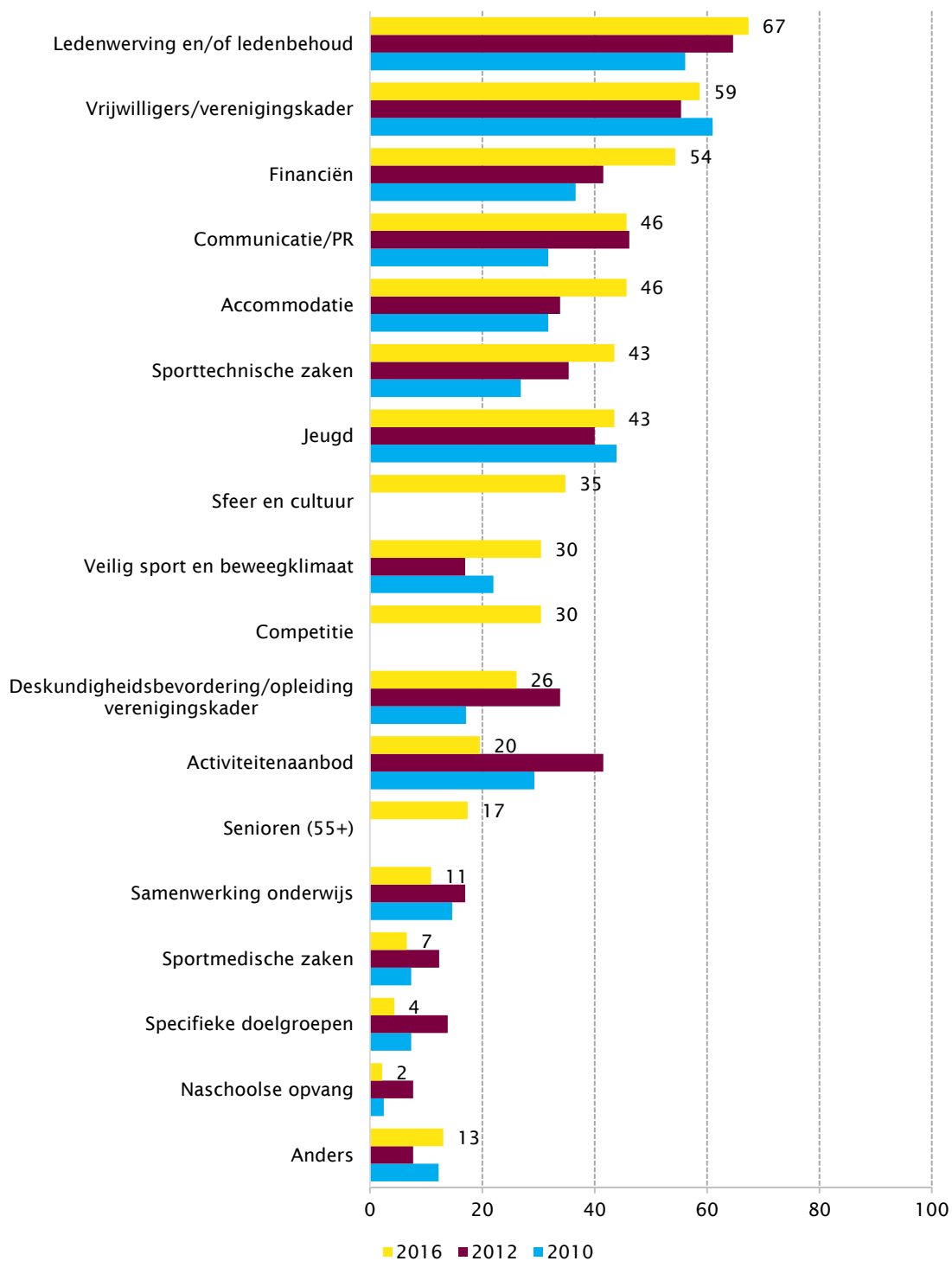
Figuur 3.1 Speerpunten van beleid bij bestuur gerangschikt naar prioriteit (gemiddelde score; score 1 is het hoogst, 10 het laagst, n=72)

Figuur 3.2 Aanwezigheid plannen op papier bij vereniging in de afgelopen 2 jaar (in procenten; 2016 n=72; 2012 n=208; 2010 n=74)

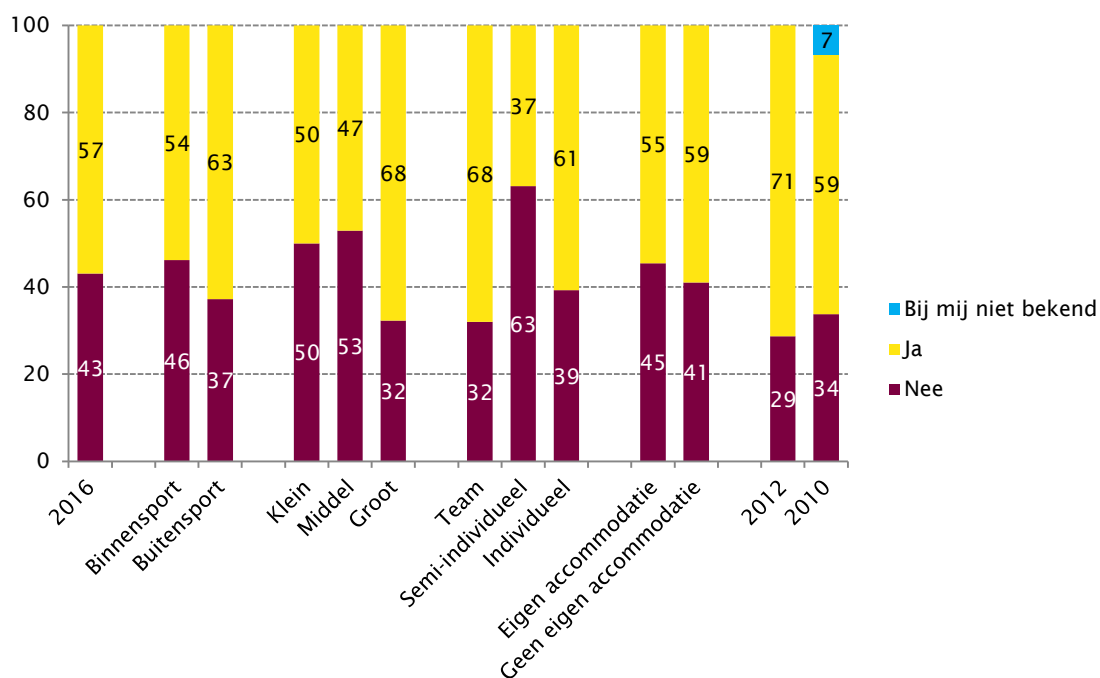

Figuur 3.3 Onderwerpen beleidsplannen in de afgelopen 2 jaar (percentage verenigingen met plannen op papier, 2016 n=46; 2012 n=65; 2010 n=41)¹

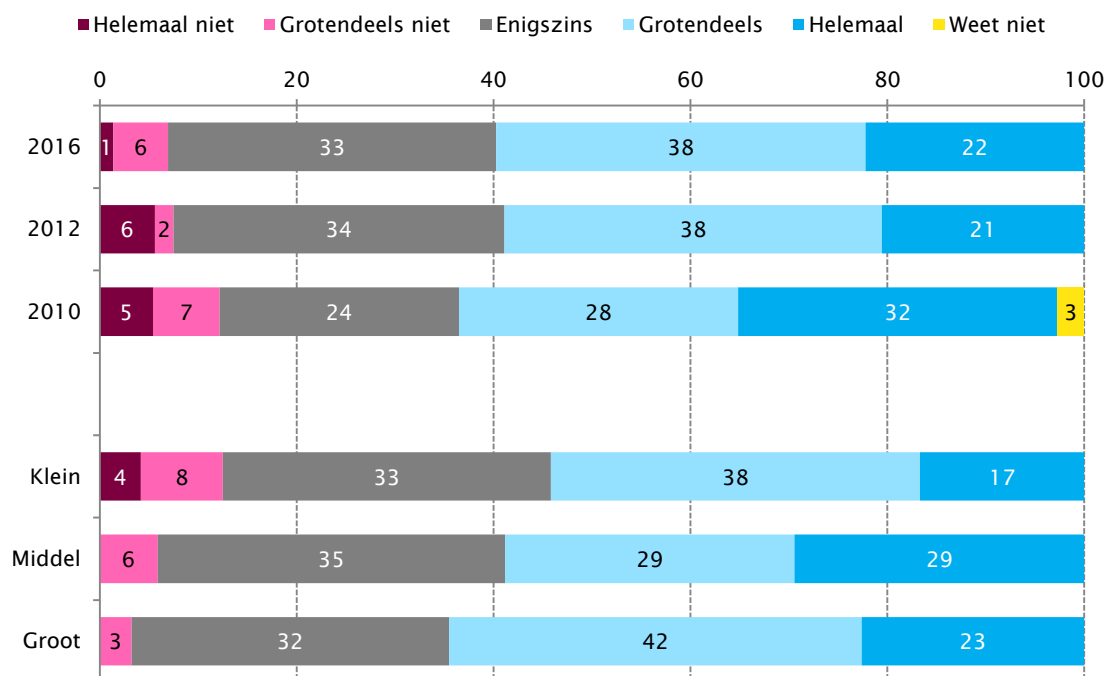

¹ In 2016 zijn drie onderwerpen toegevoegd, waardoor deze onderwerpen in 2012 en 2010 niet zijn beantwoord

Figuur 3.4 Aanwezigheid jaarplan of jaarplanning bij verenigingen (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

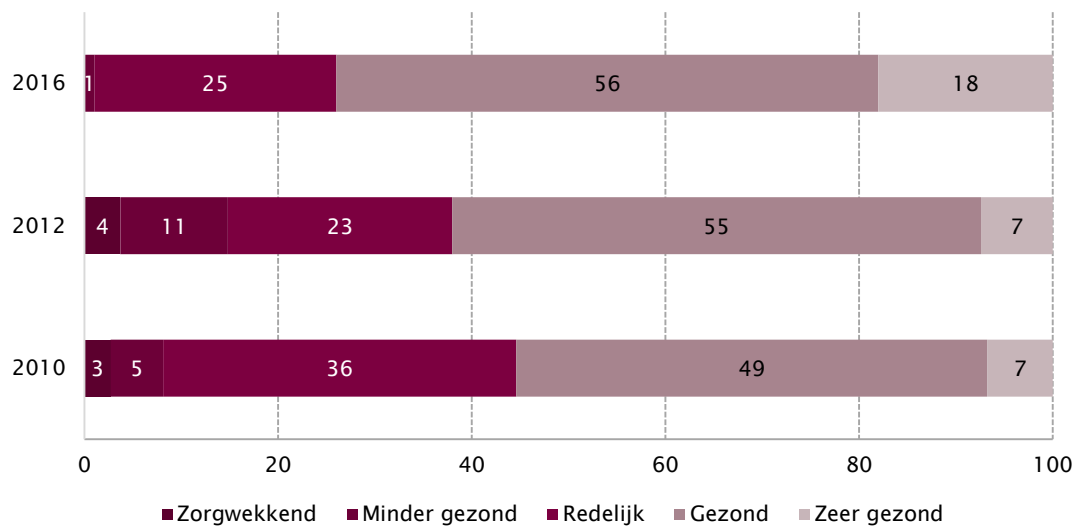

Figuur 3.5 Aanwezigheid duidelijke missie voor langere termijn waar bestuur en leden achter staan (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

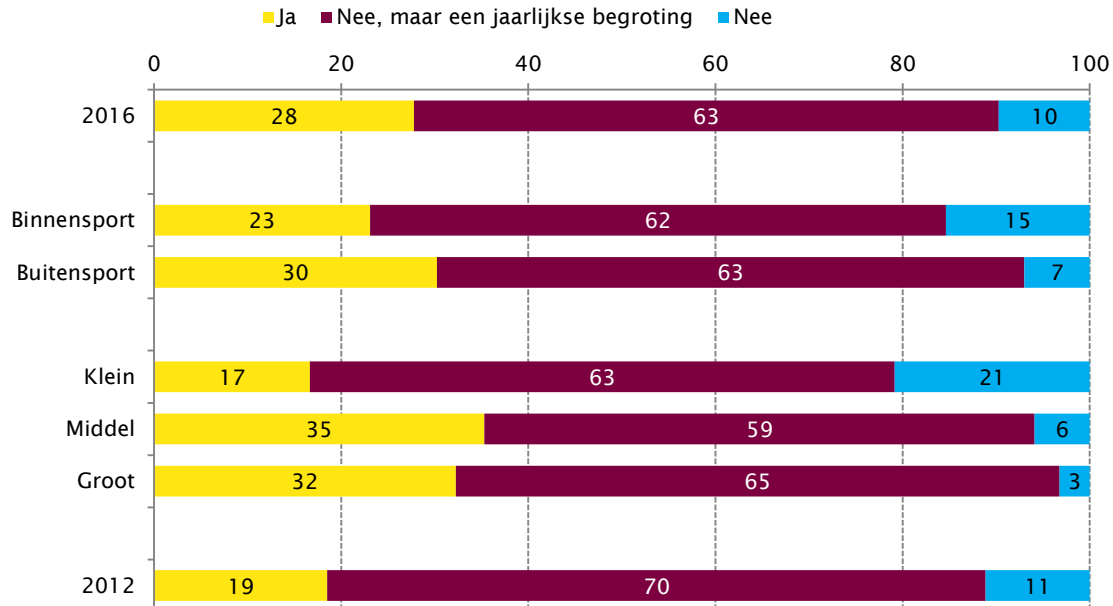

3.2 Financieel beleid

Figuur 3.6 Beschrijving financiële positie vereniging door bestuurders (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

Figuur 3.7 Aanwezigheid meerjarenbegroting in de vereniging (in procenten; 2016 n=72; 2012 n=108)

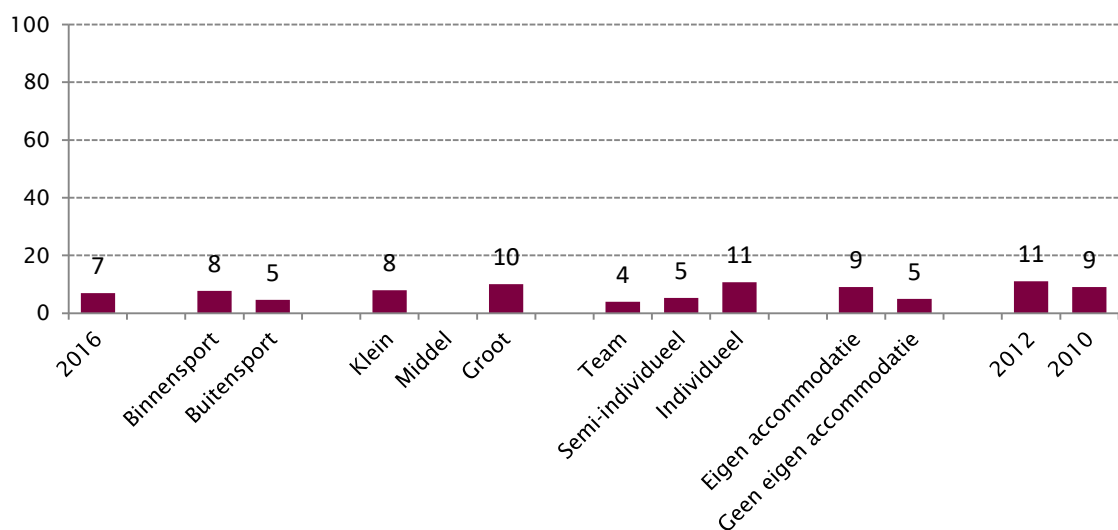

Tabel 3.1 Mate waarin leden op de hoogte gebracht worden van de financiële positie en de (meerjaren)begroting (in procenten)

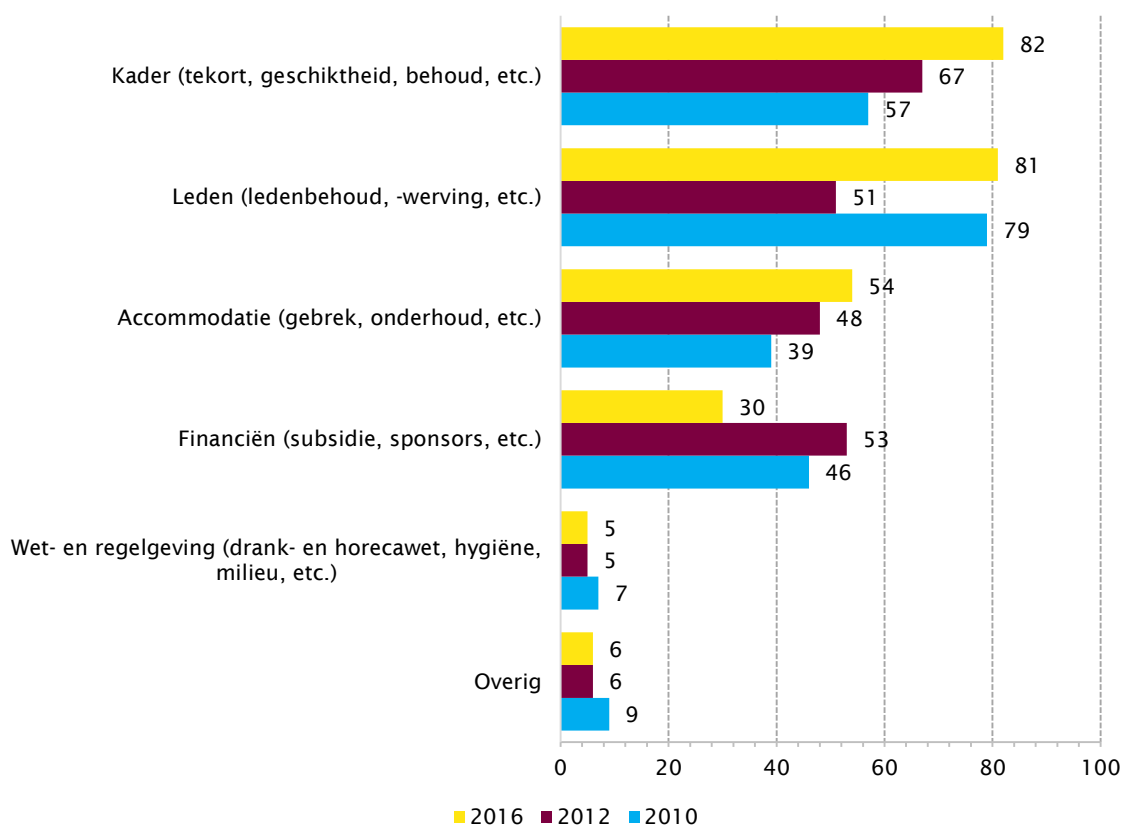
	Totaal	Totaal	Soort sport		Grootte vereniging		
	2016 n=72	2012 n=108	Binnensport n=26	Buitensport n=43	Klein n=24	Middel n=17	Groot n=31
Ja, actief, via e-mail, in nieuwsbrief, op de website	19	11	19	19	17	18	23
Ja, passief, alleen via de stukken van de ALV	71	76	58	79	67	76	71
Nee	10	13	23	2	17	6	6

3.3 Knelpunten

Figuur 3.8 Verenigingen die geen knelpunten ervaren (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

Figuur 3.9 Knelpunten onder verenigingen (2016 n=67; 2012 n=96; 2010 n=67, percentage verenigingen die knelpunten ervaren)

4. Maatschappelijk actief

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

De meeste verenigingsbestuurders in Arnhem (94%, landelijk 72%) vinden dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Een vijfde vindt dat sportverenigingen er zijn om hun leden leuk te laten sporten en niet meer dan dat (landelijk 48%).

Samenwerking

De meeste verenigingen in Arnhem (90%, landelijk 89%) werken samen met andere organisaties. De grotere verenigingen werken vaker samen dan kleine verenigingen en zij werken vaker samen wanneer verenigingen een eigen accommodatie hebben. Verenigingen werken het meest samen met andere sportverenigingen, de sportbond, gemeente en de school. Dit zijn ook landelijk de partners waar de meeste verenigingen mee samenwerken. In vergelijking met 2012 en 2010 is in 2016 in Arnhem veel meer samenwerking met de lokale jeugdsportfondsen te zien. Op meerdere terreinen is meer samenwerking te zien, waaronder met scholen, bedrijven, lokale sportservice, politie en eerste- en nuldelijnzorg. De bestaande samenwerkingen willen verenigingen voornamelijk behouden of intensiveren. Een enkele keer wil een vereniging de samenwerking stopzetten.

Betrokkenheid maatschappelijke activiteiten

Ruim de helft van de verenigingen neemt deel aan maatschappelijke activiteiten in de stad zoals Sportwijs, wijk sport of jeugdsportstimulering. Een pedagogisch verantwoord sportklimaat, waarin aandacht is voor normen en waarden, vinden verenigingen vaak belangrijk. Ze hebben activiteiten op dit gebied (36%) of zijn van plan deze op korte termijn te ontwikkelen (19%). Op de tweede plek staat het thema sociale veiligheid.

Samenstelling ledenbestand

Een derde van de verenigingsbestuurders is van mening dat hun club ook specifieke doelgroepen weet te bereiken. Landelijk stelt een kwart van de verenigingen dat te bereiken. De meeste verenigingen (85%) hebben leden met een migranten achtergrond. Drie vijfde heeft leden met een handicap en een derde heeft topsporttalenten op de club. De (middel)grote verenigingen hebben vaker allochtone leden dan kleine verenigingen. Voor het hebben van leden met een handicap geldt dit andersom: kleine verenigingen hebben vaker leden met een handicap dan grote verenigingen.

Het gemiddeld aantal sportende leden van een Arnhemse vereniging is in 2016 270 en het aantal niet-sportende leden staat op 49. Met name grote verenigingen, vereniging met een eigen kantine en buitensporten kennen het grootste aandeel niet-sportende leden.

Zeven van de tien verenigingen in Arnhem hebben sporters die deelnemen aan een officiële competitie. Dit aandeel ligt hoger in 2016 dan in 2012 of 2010. Dit kan komen doordat teamsporten binnen het onderzoek meer zijn vertegenwoordigd.

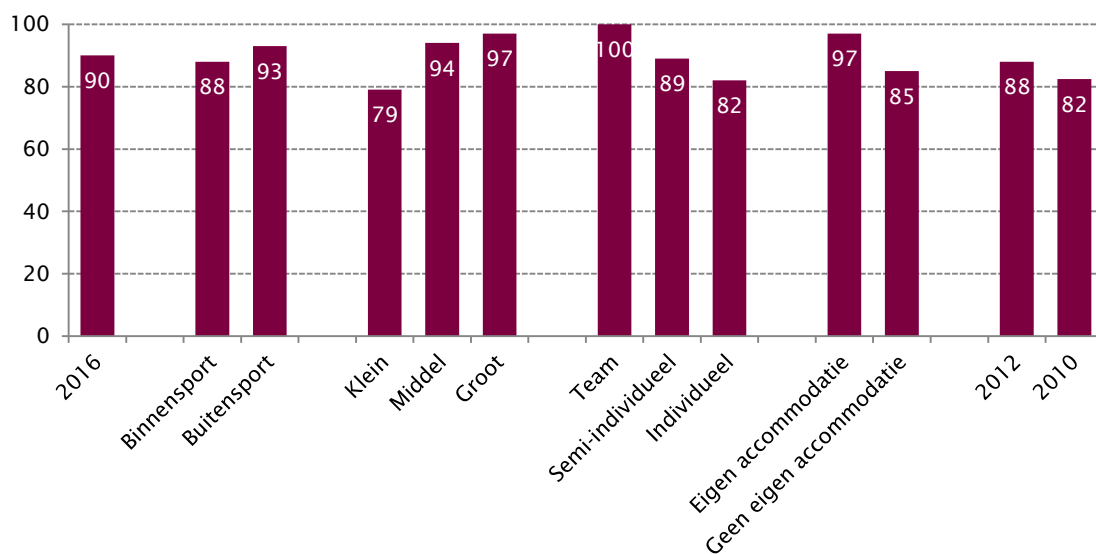
4.1 Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Tabel 4.1 Stellingen met betrekking tot huidige status verenigingen (in procenten (helemaal) mee eens)

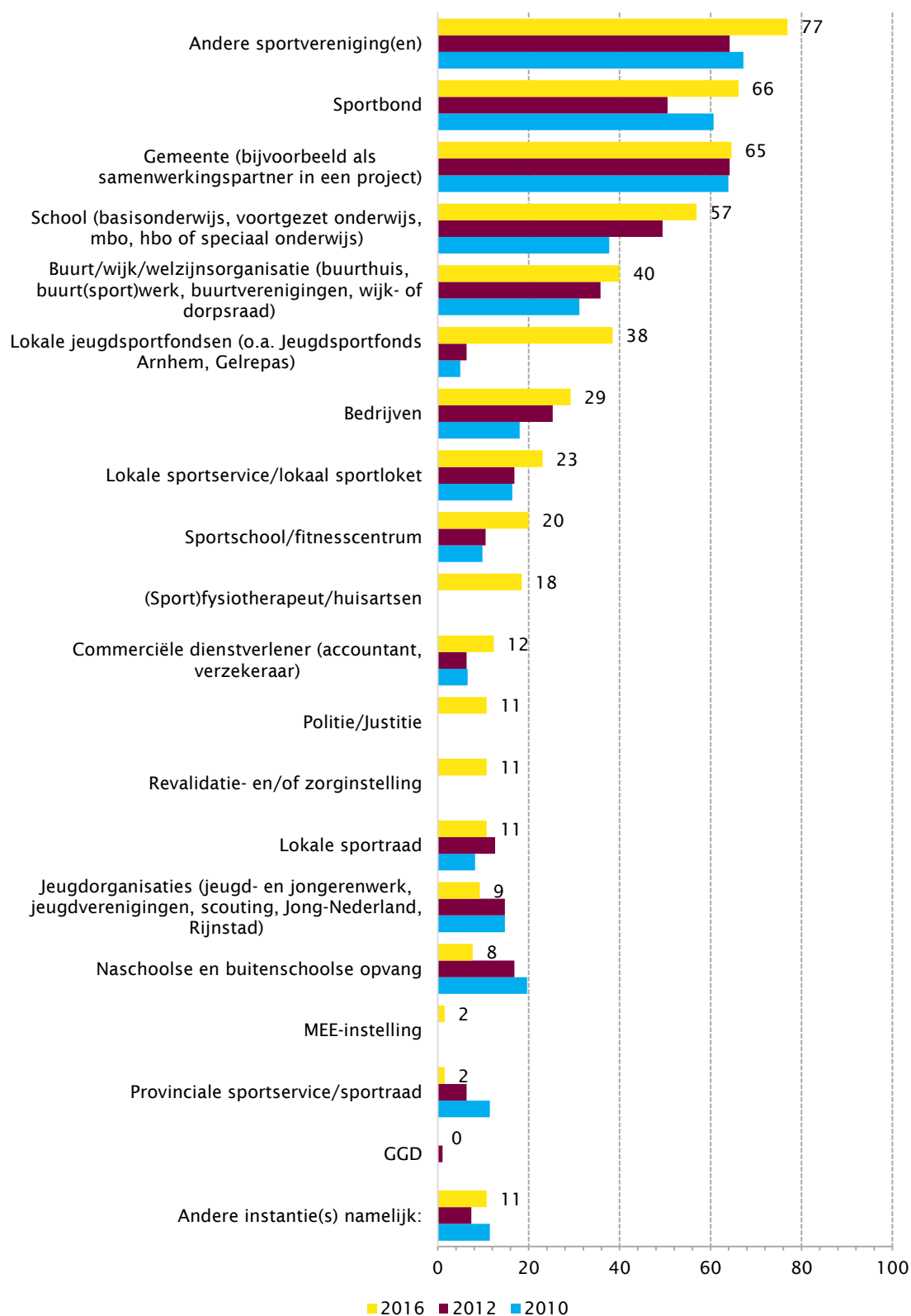
	Totaal 2016 n=72	Totaal 2012 n=108	Totaal 2010 n=74	Soort sport		Grootte vereniging		
				Binnensport n=21	Buitensport n=47	Klein n=24	Middel n=17	Groot n=31
Visie								
Sportverenigingen hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid	95	89	*	92	95	92	100	93
Sportverenigingen zijn er om hun leden leuk te laten sporten en niet meer dan dat.	22	26	25	19	23	25	6	29
Leden								
De vereniging weet ook specifieke groepen (allochtonen, minder validen enz.) goed te bereiken.	32	37	45	43	30	13	35	45

4.2 Samenwerking

Figuur 4.1 Samenwerking met andere organisaties (in procenten; 2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74)

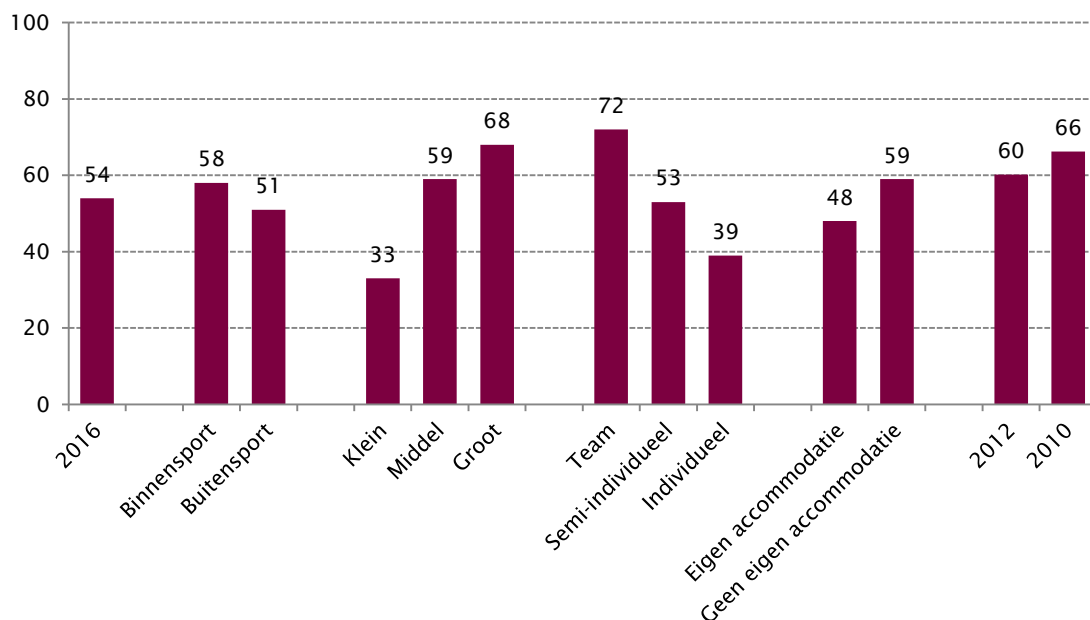

Figuur 4.2 Typen samenwerkingspartners (percentage verenigingen die samenwerken, 2016 n=65; 2012 n=95; 2010 n=61)

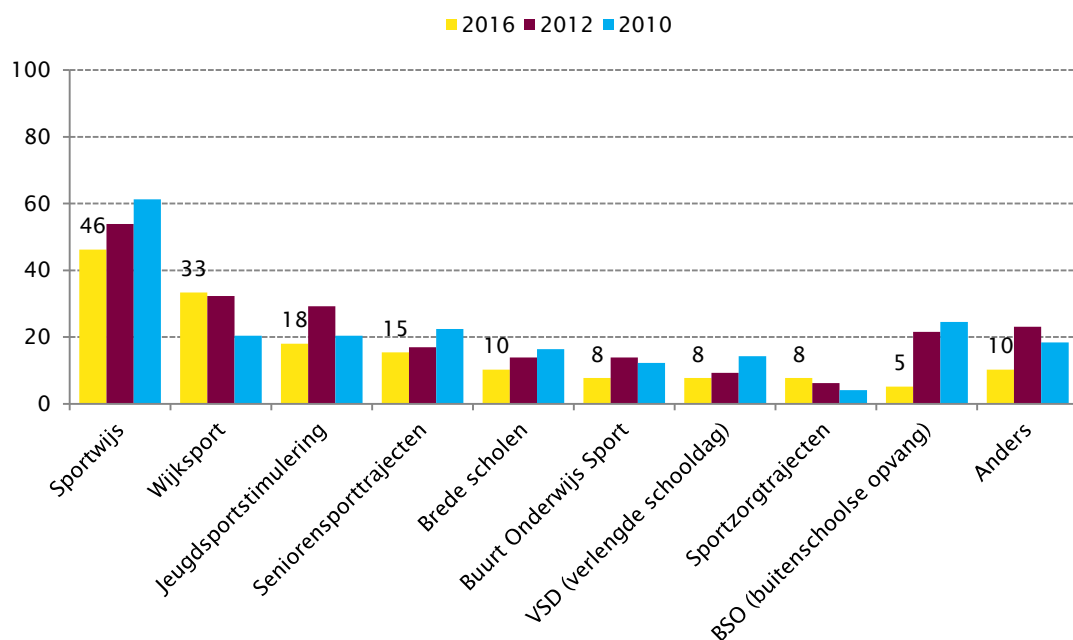

4.3 Betrokkenheid maatschappelijke activiteiten

Figuur 4.3 Betrokkenheid bij maatschappelijke activiteiten (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

Figuur 4.4 Vorm van betrokkenheid bij maatschappelijke activiteiten (indien maatschappelijk actief, 2016 n=39; 2012 n=65; 2010 n=49, in procenten)

Tabel 4.2 Inzet op thema's/projecten van de verenigingen (in procenten; n=72)

	Voeren activiteiten op uit	Aandachts- punt korte termijn	Aandachts- punt lange termijn	Geen belangstelling	N.v.t.
Normen en waarden, pedagogisch verantwoorde sportomgeving	36	19	25	7	13
Veiligheid (sociale veiligheid op en om de club)	31	18	14	13	25
Activiteiten voor kwetsbare doelgroepen (mensen met een beperking, lage inkomens, andere culturele achtergrond...)	22	11	28	24	15
Duurzaamheid, bijdragen aan verbetering van het milieu	17	3	33	22	25
Gezondheid, gezonde leefstijl	14	8	38	17	24
Sportstimulering, bevorderen van sportdeelname van andere (doel)groepen dan de reguliere verenigingsleden	11	15	39	21	14
Leefbaarheid in de wijk/buurt/omgeving van de club (activiteiten, evenementen in en met de buurt)	10	14	31	24	22
Werkgelegenheidsproject/arbeidsintegratie, inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	4	4	15	47	29

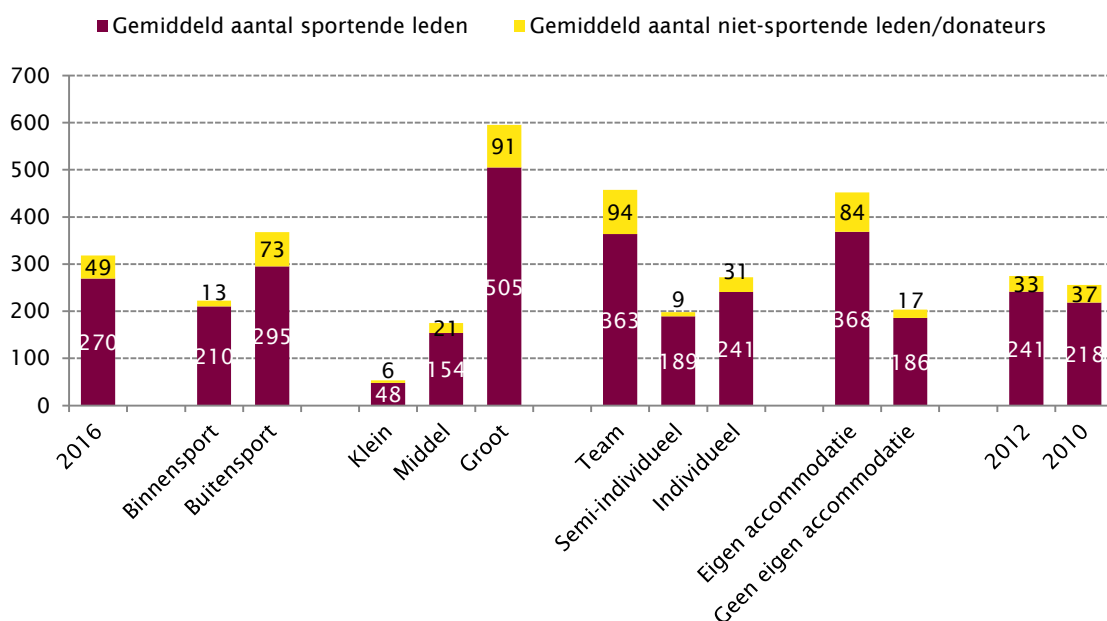
4.4 Samenstelling ledenbestand

**Tabel 4.3 Stellingen met betrekking tot huidige status vereniging (in procenten (helemaal)
mee eens)**

	Totaal 2016 n=72	Totaal 2012 n=108	Totaal 2010 n=74	Soort		Grootte		
				Binnensport n=26	Buitensport n=43	Klein n=24	Middel n=17	Groot n=31
De vereniging weet ook specifieke groepen (allochtonen, minder validen enz.) goed te bereiken.	32	37	45	42	28	13	35	45
De opkomst bij trainingen, instuiven en toernooien en dergelijke is hoog.	57	69	64	65	56	42	47	74

Tabel 4.4 Ledendifferentiatie binnen de vereniging (in procenten)

	Totaal	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	2010	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=74	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
Verenigingen met allochtone leden	85	85	82	85	84	67	82	100
Verenigingen met leden met een beperking en/of chronische aandoening	58	59	53	58	56	67	53	55
Verenigingen met topsporttalenten	35	38	36	38	35	33	53	26

Figuur 4.5 Verdeling sportende en niet-sportende leden (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, gemiddelde aantallen)**Tabel 4.5 Deelname competitie onder verenigingsleden (in procenten)**

	Totaal	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	2010	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=87	n=58	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
Percentage verenigingen dat leden heeft die deelnemen aan een officiële competitie	72	45	52	81	74	50	88	81
Gemiddeld aandeel leden dat aan een officiële competitie deelneemt (indien aanwezig)	60	55	62	50	66	57	55	64

5. Actief vrijwilligersbeleid

Visie op vrijwilligers

Zeven van de tien verenigingsbestuurders in Arnhem is van mening dat de vereniging een vereniging van vrijwilligers is en dat dat zo moet blijven. Een zesde van de verenigingen heeft een actueel plan ten aanzien van het omgaan met vrijwilligers en voert dat uit. Met name kleine verenigingen hebben geen vrijwilligersplan. Dit is vergelijkbaar met het landelijk beeld.

Behoud en opleiding vrijwilligers

De belangrijkste maatregel van verenigingen om vrijwilligers te behouden is 'vaak waardering uitspreken voor de vrijwilliger'. Andere maatregelen die vaak worden genoemd zijn: scholings- en trainingsaanbod, jaarlijkse vrijwilligersdag, inspraak en persoonlijke aandacht. In vergelijking met 2012 hanteren meer verenigingen een vrijwilligersdag en inspraak voor de vrijwilligers en hanteren minder verenigingen een onkostenvergoeding voor vrijwilligers.

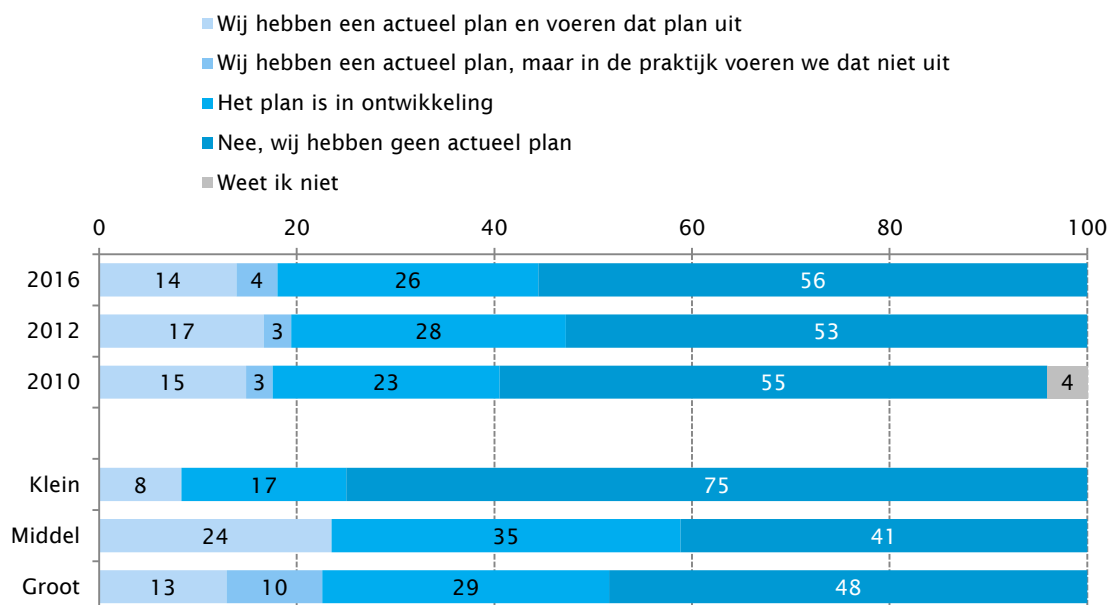
Veel verenigingen (71%) besteden actief aandacht aan het organiseren of het onder de aandacht brengen van workshops, trainingen en cursussen voor het vrijwillig kader. Voornamelijk grotere verenigingen besteden hier aandacht aan, voor kleine verenigingen is dit veelal niet van toepassing. Twee derde van de verenigingen heeft budget (structureel 44% of incidenteel 22%) gereserveerd voor deskundigheidsbevordering van vrijwillig kader, trainers, docenten en arbitrage e.d. Verenigingen hebben hiervoor ten opzichte van 2012 meer structureel budget gereserveerd.

5.1 Visie op vrijwilligers

Tabel 5.1 Stellingen met betrekking tot huidige status vereniging (in procenten (helemaal mee eens))

	Totaal	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	2010	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=74	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
Dit is een vereniging van vrijwilligers en dat moet zo blijven.	72	63	63	54	81	79	59	74
De opkomst bij trainingen, instuiven en toernooien en dergelijke is hoog.	57	69	64	65	56	42	47	74

Figuur 5.1 Vormen van vrijwilligersbeleid (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

5.2 Behoud en opleiding vrijwilligers

Figuur 5.2 Concrete maatregelen voor behoud van vrijwilligers (2016 n=72; 2012 n=108; 2010 n=74, in procenten)

Tabel 5.2 Aanwezigheid aanbod voor deskundigheidsbevordering/opleiding van (vrijwillig) kader (in procenten)

	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	Binnen- sport	Buiten- sport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31

Hoe actief is de vereniging met het promoten, onder de aandacht brengen of organiseren, aanbieden van opleidingen of workshops voor vrijwilligers/trainers, instructeurs?

Niet actief	24	26	12	37	33	24	16
Beperkt actief	50	45	44	47	42	53	55
Zeer actief	21	17	44	5	8	24	29
N.v.t.	6	12		11	17		

Is in de huidige begroting budget gereserveerd voor deskundigheidsbevordering of opleiding van vrijwilliger kader/trainers, docenten, instructeurs/arbitrage e.d.?

Ja, structureel budget	44	33	46	42	21	59	55
Ja, incidenteel budget	22	29	23	23	29	24	16
Nee	33	38	31	35	50	18	29

6. Verenigingsondersteuning

Bekendheid en gebruik

Twee derde van de verenigingen in Arnhem is bekend met de diensten van Sportbedrijf Arnhem. De grotere verenigingen zijn wat bekender met het sportbedrijf dan de kleine verenigingen. Grote verenigingen hebben ook meer gebruikgemaakt van de dienstverlening dan de kleine verenigingen. Twee vijfde van de verenigingen die het sportbedrijf kent, heeft er de afgelopen twee jaar ook gebruik van gemaakt. De belangrijkste reden waarom verenigingen er geen gebruik van maken is dat er in de afgelopen twee jaar geen behoefte was aan dergelijke dienstverlening. In een vijfde van de gevallen sloot het aanbod niet aan bij de vraag van de vereniging.

Ondersteuningsbehoefte

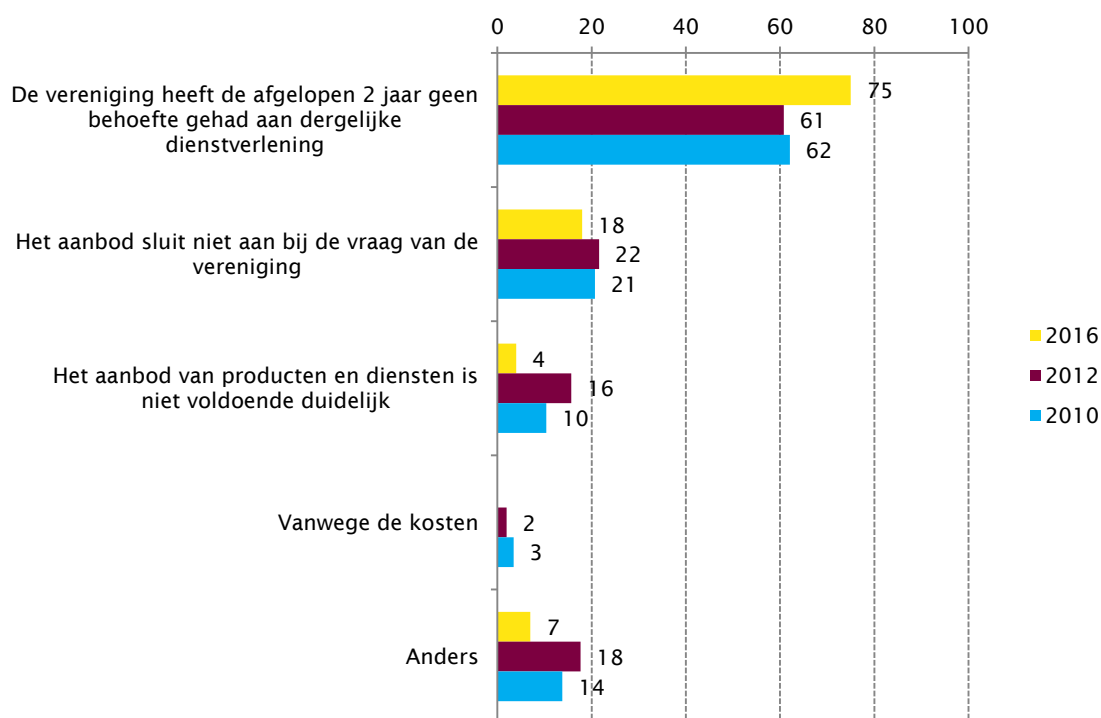
Ondanks dat verenigingen aangeven niet altijd behoefte hebben aan de diensten van Sportbedrijf Arnhem, geeft bijna elke vereniging (98%) wel aan op één of meer taakgebieden professionele ondersteuning te kunnen gebruiken. De belangrijkste ondersteuningsgebieden zijn: ledenwerving, werving sponsors en adverteerders en werving/selectie van vrijwilligers. Ten opzichte van 2012 en 2010 hebben minder verenigingen behoefte aan professionele ondersteuning voor werving van sponsors en begeleiding/ondersteuning bij vrijwilligers. Daarentegen is iets meer behoefte aan ondersteuning bij strategie en samenwerking. Dat verenigingen meer ondersteuning kunnen gebruiken op het gebied van leden en vrijwilligers komt overeen met de knelpunten die zij op deze gebieden ervaren.

6.1 Bekendheid en waardering verenigingsondersteuning

Tabel 6.1 Bekend zijn met, en gebruik van de diensten van Sportbedrijf Arnhem (in procenten)

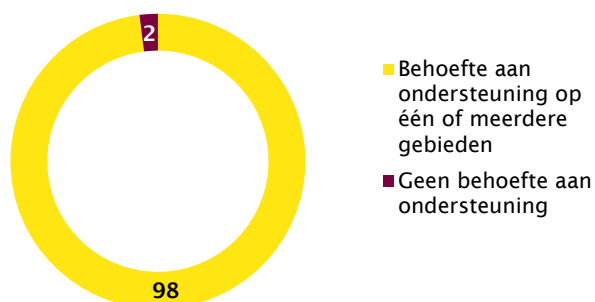
	Totaal	Totaal	Totaal	Soort		Grootte		
	2016	2012	2010	Binnen-sport	Buiten-sport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=74	n=24	n=43	n=24	n=17	n=31
Bekend met verenigingsondersteuning van Sportbedrijf Arnhem	65	79	73	65	65	46	65	81
	n=47	n=85	n=54	n=17	n=28	n=10	n=8	n=28
Maakt gebruik van de producten/diensten van Sportbedrijf Arnhem in de afgelopen 2 jaar	40	40	46	59	32	9	55	48

Figuur 6.1 Redenen waarom geen gebruikgemaakt is van Sportbedrijf Arnhem (meerdere antwoorden mogelijk, 2016 n=28; 2012 n=29; 2010 n=34, in procenten)

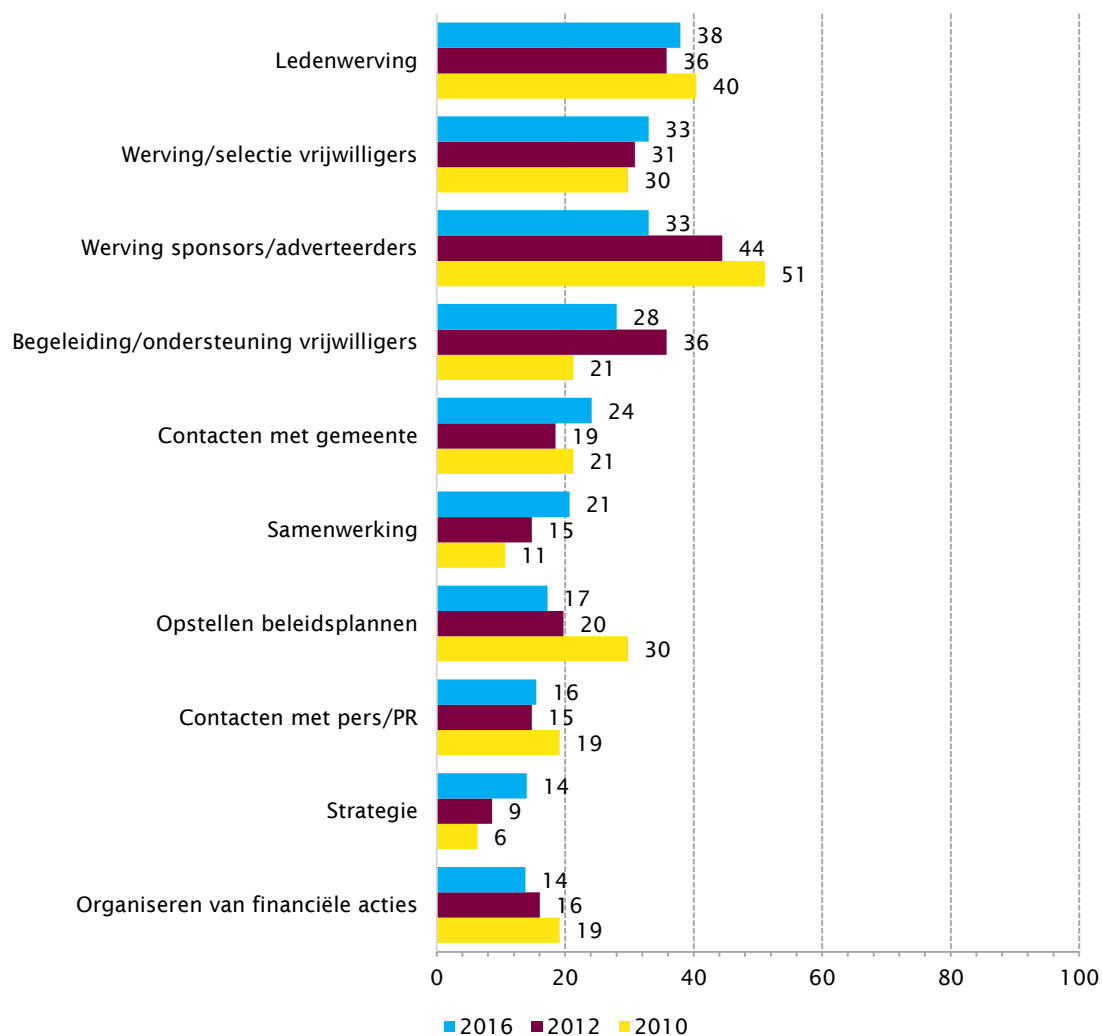

6.2 Ondersteuningsbehoefte

Figuur 6.2 Behoefte professionele ondersteuning 2016 (in procenten, n=72)

Figuur 6.3 Taakgebieden ondersteuningswens professionele ondersteuning onder verenigingen met ondersteuningswens (top-10, 2016 n=59; 2012 n=81; 2010 n=47, in procenten; indien behoefte aan ondersteuning)

7. Veilig sport- en beweegklimaat

Probleembeeld

De meeste verenigingen hebben nauwelijks last van onwenselijk gedrag van hun leden en/of kader. Dit is vergelijkbaar met landelijke cijfers (98%). Toch benoemen teamsporten, en met name voetbalverenigingen, de aanwezigheid van onwenselijk gedrag regelmatig als (groot) probleem. Voetbal- en teamsporten ontvingen ook vaker klachten over onwenselijk gedrag dan andere sporten, maar minder vaak dan in 2012. Dit betrof voornamelijk verbaal geweld. Ook de rest van de verenigingen ziet verbaal geweld regelmatig als een behoorlijk probleem op verenigingen.

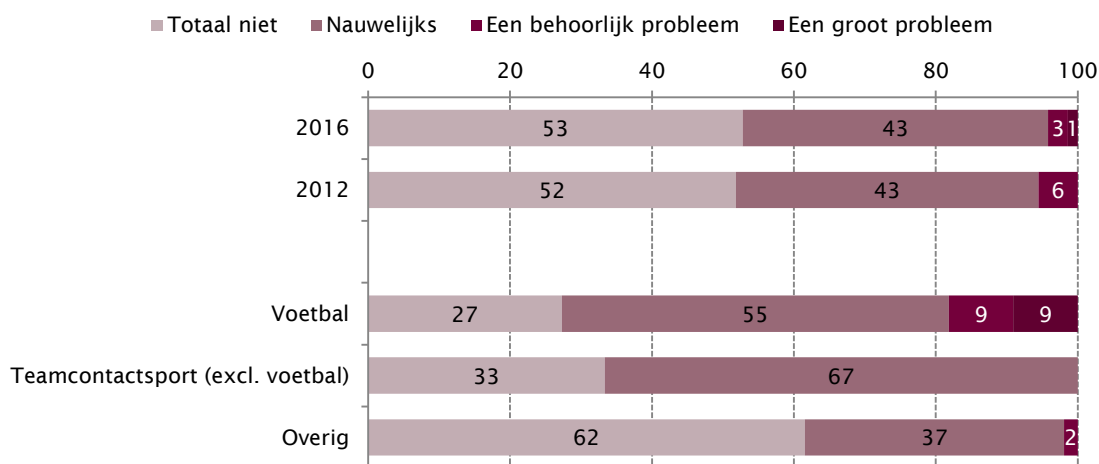
Preventie

Ondanks dat niet elke vereniging problemen met onwenselijk gedrag ervaart, heeft bijna elke vereniging maatregelen genomen ter preventie zoals de aanwezigheid van preventiebeleid op papier (90%, landelijk 87%). Teamsporten en voetbalverenigingen zijn vaak meer met preventie bezig dan individuele sporten. Zodoende hebben zij vaker een tuchtreglement of huisregels en vaker een contactpersoon op de vereniging. Bestuurders geven veelal aan het als hun taak te zien dat er een veilig sportklimaat op de vereniging is en dat zij daar een grote rol in kunnen en moeten spelen. Een vijfde van de verenigingen heeft behoefte aan ondersteuning in de aanpak en/of preventie van onwenselijk gedrag. Dit zijn met name teamsportverenigingen en voetbalverenigingen. Deze verenigingen ervaren het vaakst onwenselijk gedrag op de vereniging, zijn hard bezig met preventie en het tegengaan van dit gedrag, maar kunnen hier soms nog meer ondersteuning in gebruiken.

7.1 Probleembeeld

Bij de helft van de sportverenigingen in Arnhem vormt onwenselijk gedrag van leden en/of kader totaal geen actueel probleem. Dit is gelijk aan 2012 (figuur 7.1). Bij 3 procent van alle verenigingen vormt onwenselijk gedrag een behoorlijk probleem en bij 1 procent vormt het een groot probleem, met name bij de voetbalverenigingen (18%). Bij een derde van de voetbalverenigingen en andere teamcontactsporten (zoals basketbal, hockey, korfbal en handbal) vormt onwenselijk gedrag geen enkel probleem. Overige sporten ervaren op de vereniging significant vaker geen probleem met onwenselijk gedrag. Het aandeel verenigingen dat aanwezige problemen heeft met betrekking tot onwenselijk gedrag was in 2012 iets groter dan in 2016. Dit betreft een marginaal verschil en kan ook worden verklaard doordat in 2012 meer verenigingen meededen.

Figuur 7.1 Aanwezigheid van onwenselijk gedrag van leden en/of kader als actueel probleem (2016 n=72; 2012 n=108, percentage verenigingen)

Twee vijfde van de verenigingen heeft het afgelopen jaar een of meer klachten gehad over, of is geconfronteerd met, onwenselijk gedrag rondom sportactiviteiten van de verenigingen (figuur 7.2). Dit zijn minder klachten dan in 2012, al moet hierbij rekening gehouden worden dat in 2016 minder verenigingen aan het onderzoek meededen en het percentage individuele sporten groter is dan in 2012. Met name bij voetbal en teamcontactsporten worden significant vaker klachten over onwenselijk gedrag ontvangen.

Figuur 7.2 Klachten ontvangen of geconfronteerd met onwenselijk gedrag bij of rondom sportactiviteiten van de verenigingen (2016 n=72; 2012 n=108, percentage verenigingen '1 keer of vaker')

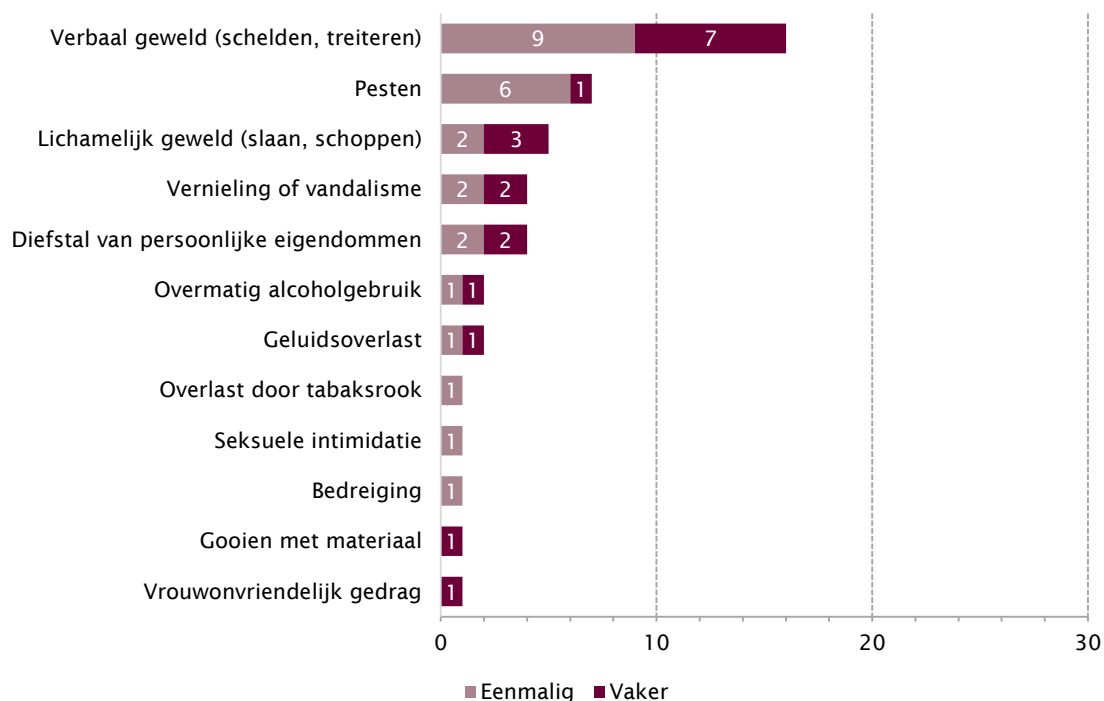
Verenigingen (met onwenselijk gedrag) zijn het meest met verbaal geweld geconfronteerd, gevolgd door pesten en lichamelijk geweld (tabel 7.1). Bij voetbal komt daar diefstal van persoonlijke eigendommen bij en is vernieling en vandalisme aan de orde. Bij de andere teamcontactsporten komt verbaal geweld en lichamelijk geweld relatief vaak voor. Ook wordt bij deze sporten vaker onwenselijk gedrag getoond door overmatig alcoholgebruik, gooien met materiaal en seksuele intimidatie. In 2012 werden verenigingen nog vaak geconfronteerd met een vorm van discriminatie, iets wat in 2016 door verenigingen niet aan de orde is gesteld.

Tabel 7.1 Onwenselijk gedrag in de vereniging (onder besturen die aangeven één of meerdere klachten te hebben ontvangen, percentage verenigingen)

	Totaal		Type sport		
	2016 n=29	2012 n=68	Teamcontactsport		
			Voetbal n=9	(excl. voetbal) n=6	Overig n=14
Verbaal geweld (schelden, pesten, treiteren)	59	61	78	67	43
Pesten	24	-	22	17	29
Lichamelijk geweld (slaan, schoppen)	17	23	11	50	7
Diefstal van persoonlijke eigendommen	14	48	22	0	14
Vernieling of vandalisme	14	45	22	17	7
Overmatig alcoholgebruik	7	23	11	17	0
Geluidsoverlast	7	14	11	0	7
Bedreiging (met een wapen)	3	0	11	0	0
Vrouwonvriendelijk gedrag	3	13	0	0	7
Gooien met materiaal	3	-	0	17	0
Overlast door tabaksrook	3	9	11	0	0
Seksuele intimidatie	3	5	0	17	0
Overlast door drugsgebruik	0	4	0	0	0
Discriminatie vanwege huidskleur	0	11	0	0	0
Discriminatie vanwege cultuur of religie	0	13	0	0	0
Discriminatie vanwege homoseksualiteit	0	0	0	0	0

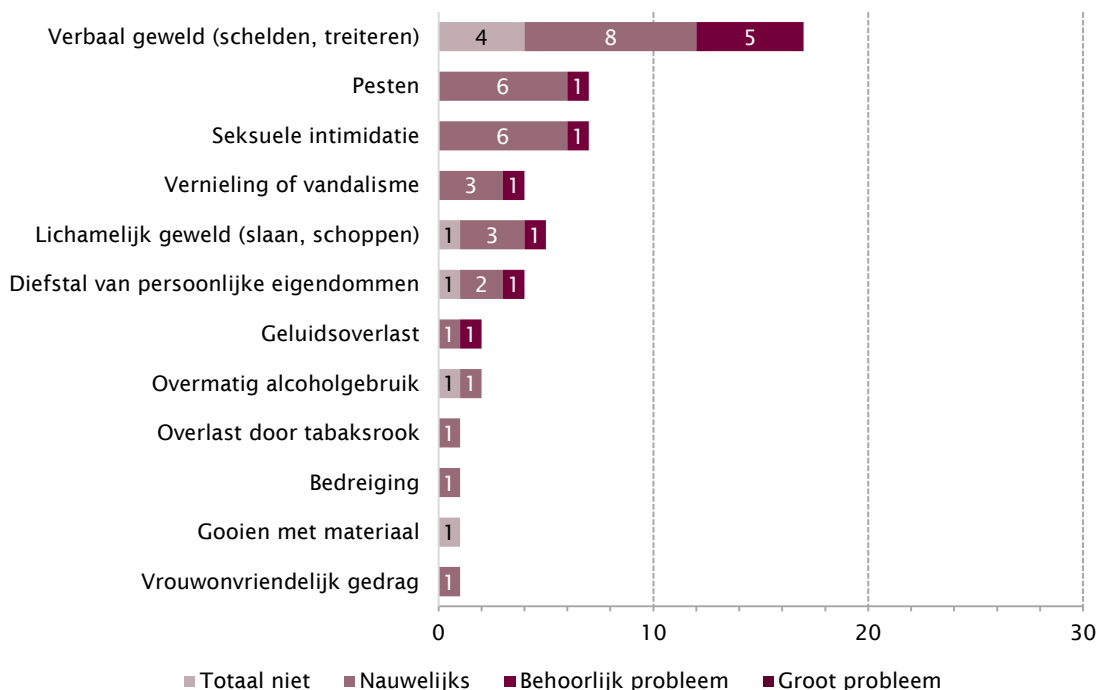
Bij zeven verenigingen is verbaal geweld een regelmatig probleem waarmee zij vaker geconfronteerd worden (figuur 7.3). Bij pesten is voornamelijk sprake van een eenmalig probleem op de vereniging. Overlast door tabaksrook, seksuele intimidatie en bedreiging komen enkel eenmalig voor. Gooien met materiaal en vrouwonvriendelijke gedrag komen vaker bij twee verenigingen voor.

Figuur 7.3 Onwenselijk gedrag in de vereniging naar frequentie (onder besturen die aangeven één of meerdere klachten te hebben ontvangen, aantal verenigingen; n=29)

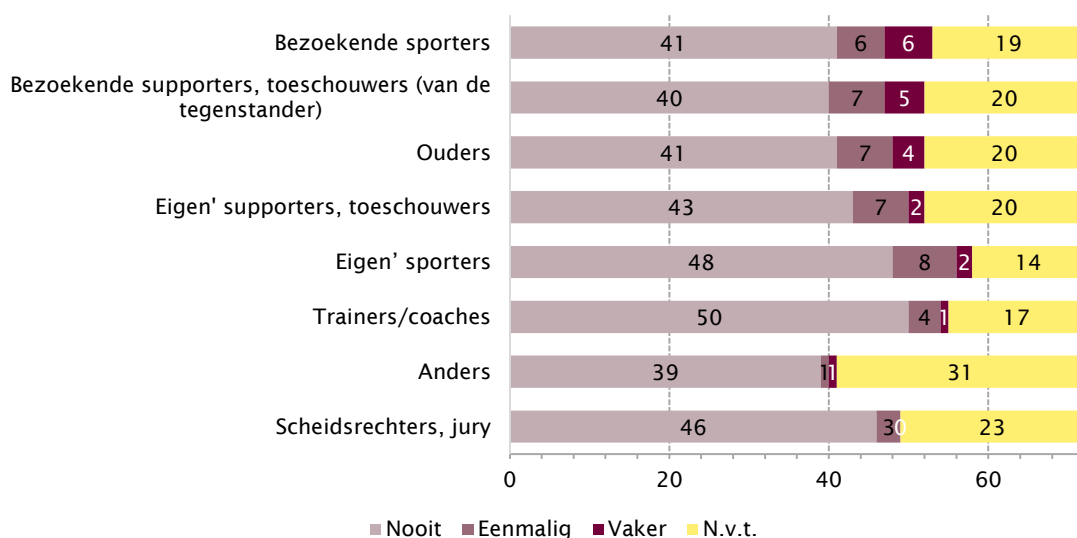
Geen enkele vereniging in Arnhem ervaart een groot probleem bij het onwenselijk gedrag in de vereniging en de meeste verenigingen ervaren de soorten onwenselijk gedrag niet tot nauwelijks als een probleem (figuur 7.4). Verbaal geweld wordt door verenigingen het meest als een behoorlijk probleem ervaren.

Figuur 7.4 Onwenselijk gedrag in de vereniging naar mate actueel probleem (onder besturen die aangeven één of meerdere klachten te hebben ontvangen, aantal verenigingen; n=29)

De meeste verenigingen geven aan bij wedstrijden nooit door bepaalde groepen overlast te ervaren (zie figuur 7.5). Bezoekende sporters leveren bij verenigingen het meest vaak overlast op. Daarna volgen bezoekende supporters en toeschouwers van de tegenstanders en ouders van eigen spelers. Bij teamsporten en voetbalverenigingen vindt het vaakst eenmalig ervaren overlast plaats van eigen sporters, ouders en bezoekers van de tegenstanders. Scheidsrechters en juryleden geven bij de meeste verenigingen weinig tot geen overlast.

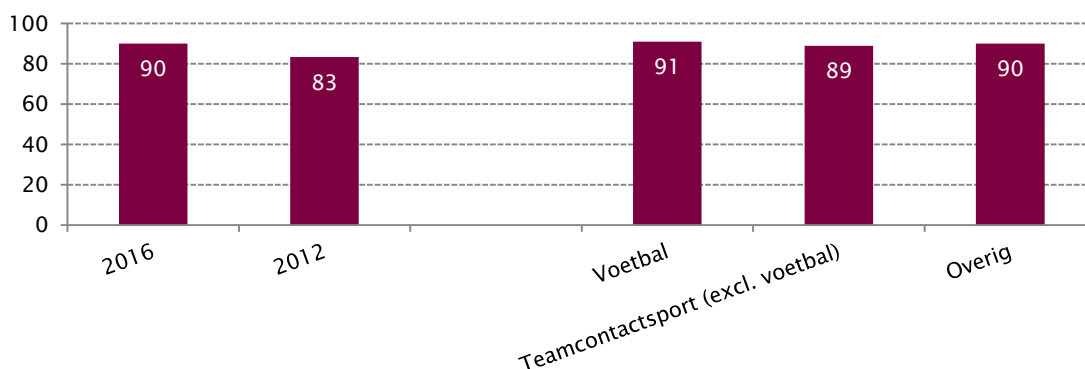
Figuur 7.5 Ervaren overlast bij wedstrijden in de afgelopen 12 maanden naar groepen (aantal verenigingen die dit relevant vonden)

7.2 Preventie

De meeste verenigingen (90%) hebben verschillende regelingen ten aanzien van preventie van onwenselijk gedrag (figuur 7.6). Dit is gelijk voor elke soort sport.

Figuur 7.6 Aanwezigheid enige vorm van beleid op papier (huisregels, gedragscode, klachtenregeling, etc.) omtrent onwenselijk gedrag (2016 n=72; 2012 n=108, percentage verenigingen)

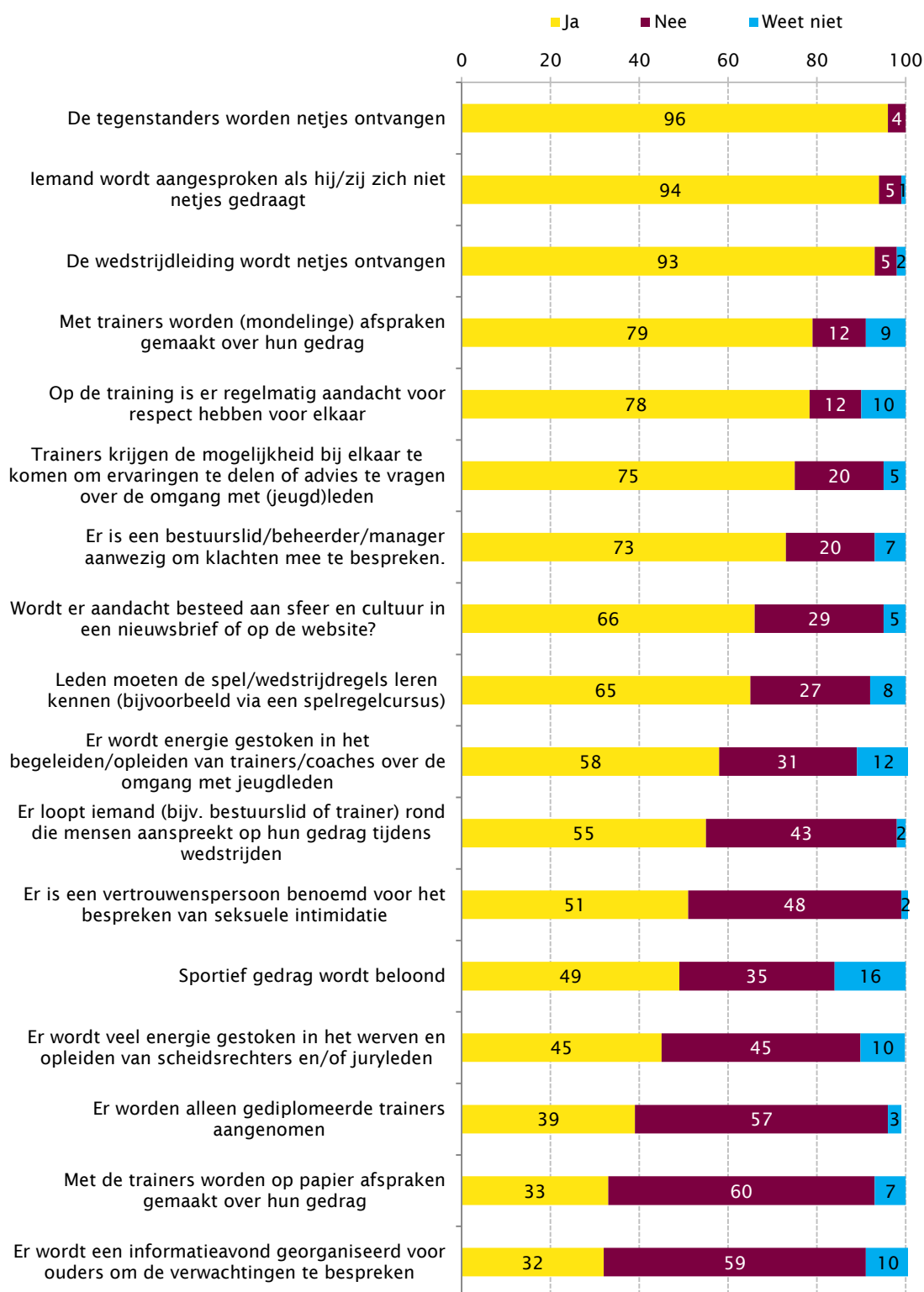
Huisregels, gedragsregels en gedragscode komen het meest bij verenigingen voor (tabel 7.2). Ten opzichte van 2012 zijn de aanwezige vormen van beleid redelijk gelijk gebleven. In het percentage verenigingen dat huisregels heeft opgesteld is wel een toename te zien. Met name voetbalverenigingen beschikken over een eigen tuchtreglement. Andere teamsporten buiten voetbal beschikken vaker over een gedragscode of -regels.

Tabel 7.2 Aanwezige vormen van beleid omtrent onwenselijk gedrag (percentage verenigingen met beleid op dit gebied)

	2016	2012	Type		
	Totaal n=65	Totaal n=90	Voetbal n=10	Teamcontactsport (excl. voetbal) n=8	Overig n=47
Huisregels	74	67	70	75	74
Gedragsregels opgenomen in statuten en/of huishoudelijk reglement	65	63	70	50	66
Een gedragscode /gedragsregels	45	44	60	88	34
Een klachtenregeling	25	20	30	25	23
Andere afspraken op papier over waarden en normen	15	16	20	25	13
Een eigen tuchtreglement	14	13	50	13	6

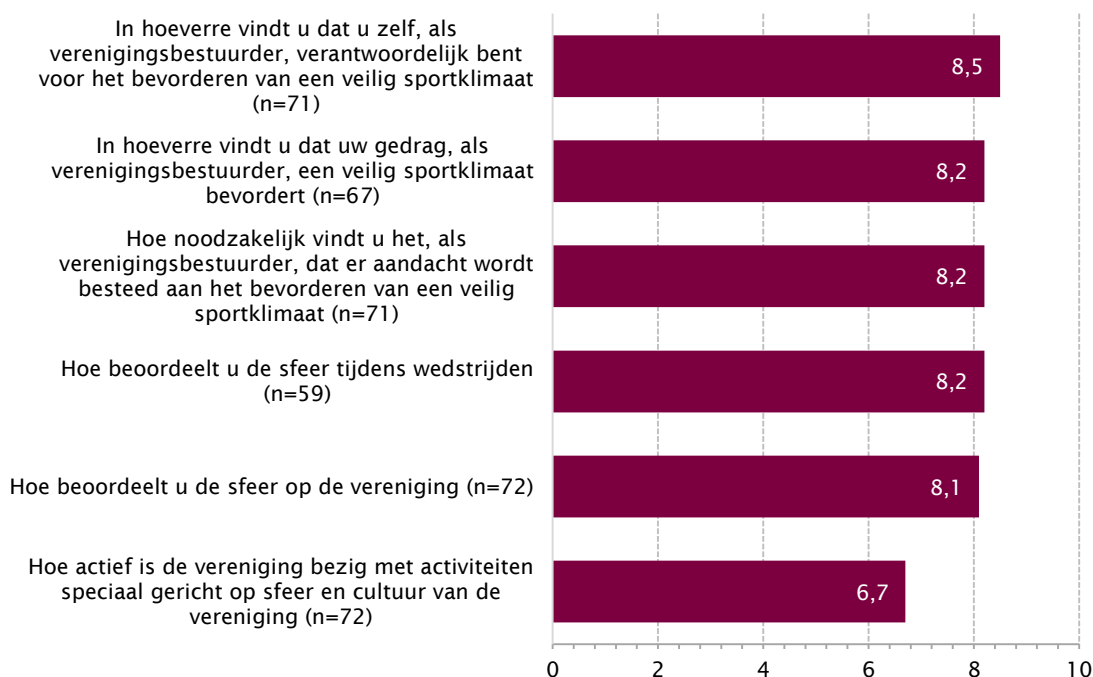
Vrijwel alle verenigingsbestuurders geven aan dat tegenstanders en wedstrijdleiding netjes worden ontvangen en dat iemand er op wordt aangesproken wanneer hij/zij zich niet netjes gedraagt (figuur 7.7). Teamsporten maken significant vaker gebruik van een contactpersoon in de vereniging dan voetbalverenigingen of overige sporten. Als maatregel ter bevordering van correct gedrag wordt minder gebruikgemaakt van het aannemen van gediplomeerde trainers, het op papier afspraken maken over het gedrag van de trainers en/of het organiseren van informatieavonden voor ouders om verwachtingen te bespreken. Een derde van de verenigingen neemt maatregelen op deze gebieden.

Figuur 7.7 Toepassing maatregelen ter bevordering van correct gedrag binnen de vereniging (indien van toepassing, percentage verenigingen; n=72)

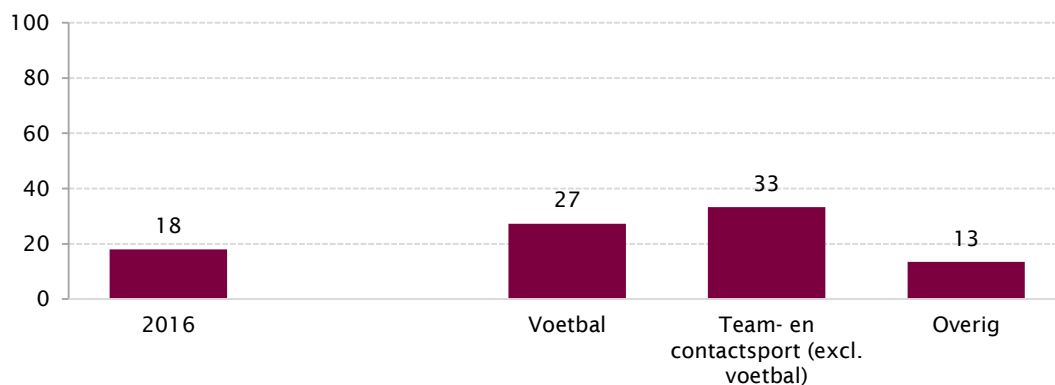
Verenigingen ervaren de sfeer op de verenigingen en bij wedstrijden gemiddeld als goed (figuur 7.8). Zij zijn redelijk actief in het organiseren van activiteiten die speciaal zijn gericht op sfeer en cultuur van de vereniging. Daarbij vinden de meeste verenigingen dat zij als bestuurder bijdragen aan het bevorderen van een veilig sportklimaat en vinden zij het ook belangrijk dat op de vereniging hier aandacht aan wordt besteed.

Tabel 7. Beoordeling verantwoordelijkheid, bevorderen van veilig sportklimaat en sfeer op de vereniging (schaal 1-10; gemiddelde score)

Een op de vijf (18%) verenigingen heeft behoefte aan enige ondersteuning of materialen op het gebied van het bevorderen van sfeer, klimaat en cultuur (figuur 7.9). De verenigingen die daar behoefte aan hebben zijn met name voetbalverenigingen en andere teamcontactsporten. In 2012 had een op de tien verenigingen behoefte aan ondersteuning of materialen op het gebied van het voorkómen en/of aanpak van onwenselijk gedrag.

Figuur 7.9 Behoefte aan enige ondersteuning of materialen op het gebied van bevorderen van sfeer, klimaat en cultuur (percentage verenigingen met 'ja'; n=72)

Open antwoorden 'vorm van behoefte aan ondersteuning':

- Betere schermaccommodatie
- Communicatie over roken, huisregels, gedragscodes
- Flyers e.d., misschien een cursus op dit gebied
- Een protocol maken voor pesten en discriminatie is veel werk, dat zou toch moeten bestaan en dan overnemen met je eigen verenigingssituatie
- Hulp bij de ontwikkeling van een nieuwe accommodatie
- Ideeën om de samenhang verder te versterken, aangezien we geografisch zeer gespreid zijn en geen eigen clubhuis hebben
- Infoavond voor de leden met een externe spreker (veiliger voor de zittende bestuurders); info-materiaal
- Omdat sfeer en cultuur een belangrijk aspect zijn binnen onze vereniging, zijn materialen en activiteiten die dat bevorderen altijd welkom.
- Ondersteuning nodig bij opzetten van huis/gedragsregels, afspraken enz.
- Voorbeeld van plannen van verenigingen die al eerder met deze materie bezig zijn geweest en positieve resultaten hebben behaald. Workshops geven bijv.

8. Vitaliteitsindex

De vitaliteit van de Arnhemse sportverenigingen wordt met behulp van de Verenigingsmonitor gemeten. Op basis van de antwoorden van een vereniging in de Verenigingsmonitor wordt per vereniging gekeken naar de scores op de vier criteria die samen de vitaliteitsindex vormen: (1) strategie, (2) kwaliteit en continuïteit, (3) maatschappelijk actief en (4) actief vrijwilligersbeleid (tabel 8.1).

Tabel 8.1 Invulling criteria vitaliteitsindex

Criteria				
	Strategie	Kwaliteit & Continuïteit	Maatschappelijk actief	Actief vrijwilligersbeleid
Aanwezig \ beschikbaar:	• Jaarplan(ning)	• Jaarlijks positief financieel resultaat	• Erkenning maatschappelijke functie	• Bewust actief op behoud vrijwilligers
	• Langetermijn visie (missie/visie)	• Ruimte voor onverwachte uitgaven	• Sportwijs+8	• Opleiding & werving
	• Financieel plan	• Sportaanbod	• Samenwerking met partners/inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen	• Vrijwilligersplan aanwezig
	• Beleidsplannen, -doelstellingen & speerpunten	• Voldoende gecertificeerde trainers		• Voldoende vrijwilligers
	• Transparante gezonde financiën	• Schaduwlijst vervangers • Vacatures/ knelpunten kader • Beschikbaarheid accommodatie • Kwaliteit accommodatie		

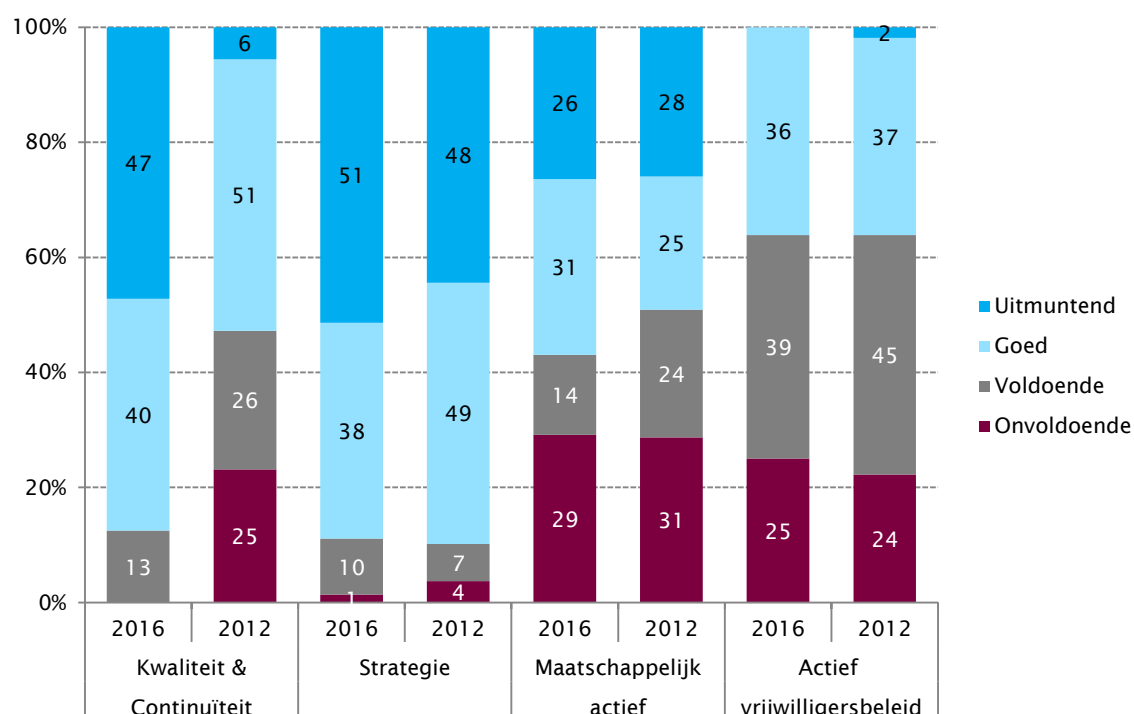
8.1 Vitaliteitscriteria

Op elk van de vier criteria kan een vereniging onvoldoende, voldoende, goed of uitmuntend scoren. Het criterium kwaliteit en continuïteit heeft de hoogst gemiddelde score. Arnhem kent geen verenigingen met een onvoldoende op dit criterium (figuur 8.1). Dit criterium wordt op de voet gevolgd door strategie, waar weinig verenigingen onvoldoende op scoren. In 2012 werd op kwaliteit & continuïteit lager gescoord dan in 2016. In 2012 scoorden nog zeer weinig verenigingen op dat criterium uitmuntend

en een kwart van de clubs scoorden onvoldoende. Dit criterium kent sinds 2012 een sterke groei. Er zijn geen specifieke elementen waar in 2016 hoger op wordt gescoord dan in 2012, dus clubs zullen met name op meerdere punten van het criterium net wat beter scoren dan in 2012 (zie hoofdstuk 2). De groei binnen dit criterium kan mede worden veroorzaakt door het verschil in steekproef tussen 2012 en 2016.

Verenigingen scoorden in 2016 op het criterium maatschappelijk actief de meeste onvoldoendes. De helft van de verenigingen scoort op dit criterium goed of uitmuntend. Op het criterium actief vrijwilligersbeleid wordt gemiddeld het laagst gescoord, geen enkele vereniging scoort hierop uitmuntend. Aan dit criterium kan nog de nodige aandacht worden besteed.

Figuur 8.1 Verdeling scores op vitaliteitscriteria (percentage verenigingen, 2016 n=72; 2012 n=108)

Door de scores op de verschillende criteria op te tellen, kan een totaalscore op de vitaliteitsindex worden berekend. In totaal zijn 24 punten te behalen, een score van 100 procent.

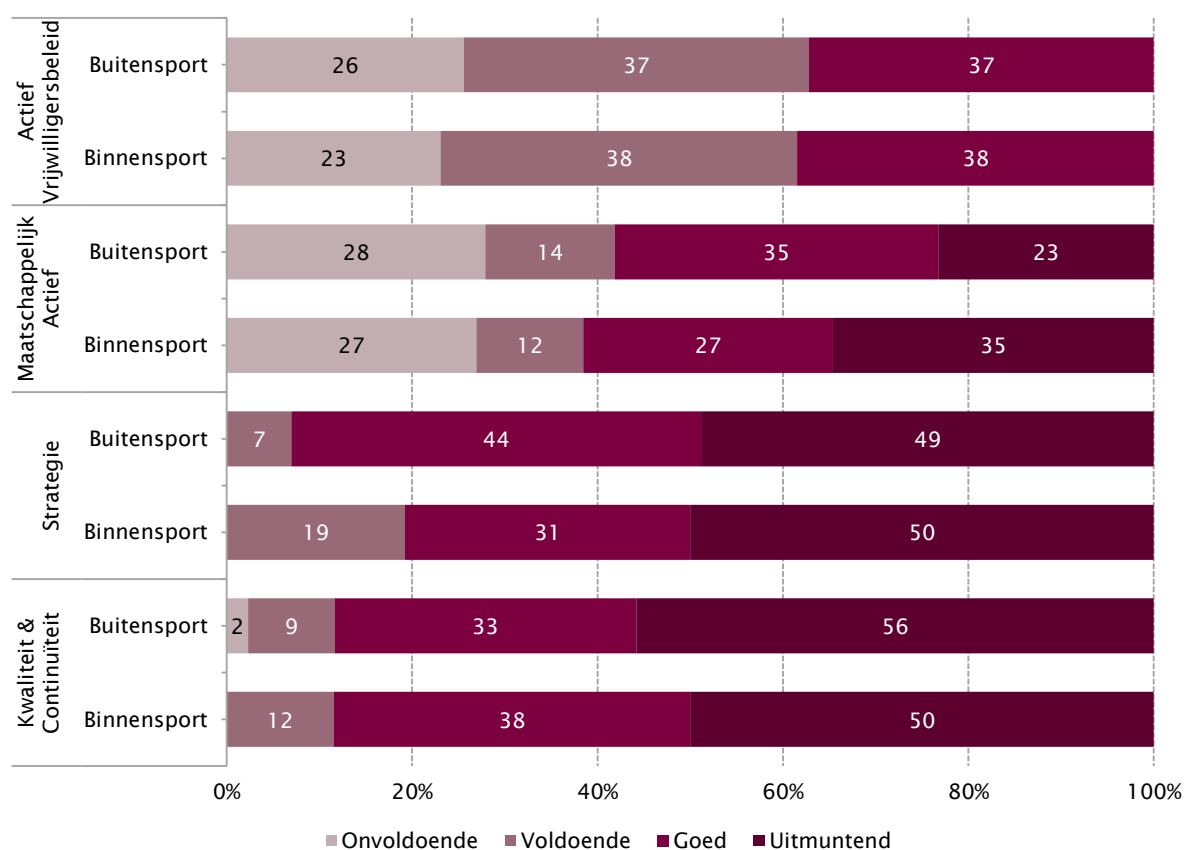
De gemiddelde totaalscore van de Arnhemse verenigingen is 65 procent van het totaal te behalen punten op de vitaliteitsindex (tabel 8.2). Een lichte toename ten opzichte van 2012 (tabel 8.2). De grotere verenigingen behalen hogere percentages op de vitaliteitsindex dan de kleine verenigingen. Dit geldt ook voor de buitensportverenigingen ten opzichte van de binnensporten.

Tabel 8.2 Gemiddelde procentuele score op de vitaliteitsindex

	Totaal	Totaal	Soort sport		Grootte vereniging		
	2016	2012	Binnensport	Buitensport	Klein	Middel	Groot
	n=72	n=108	n=26	n=43	n=24	n=17	n=31
Totaal percentage	65	56	63	66	57	68	69

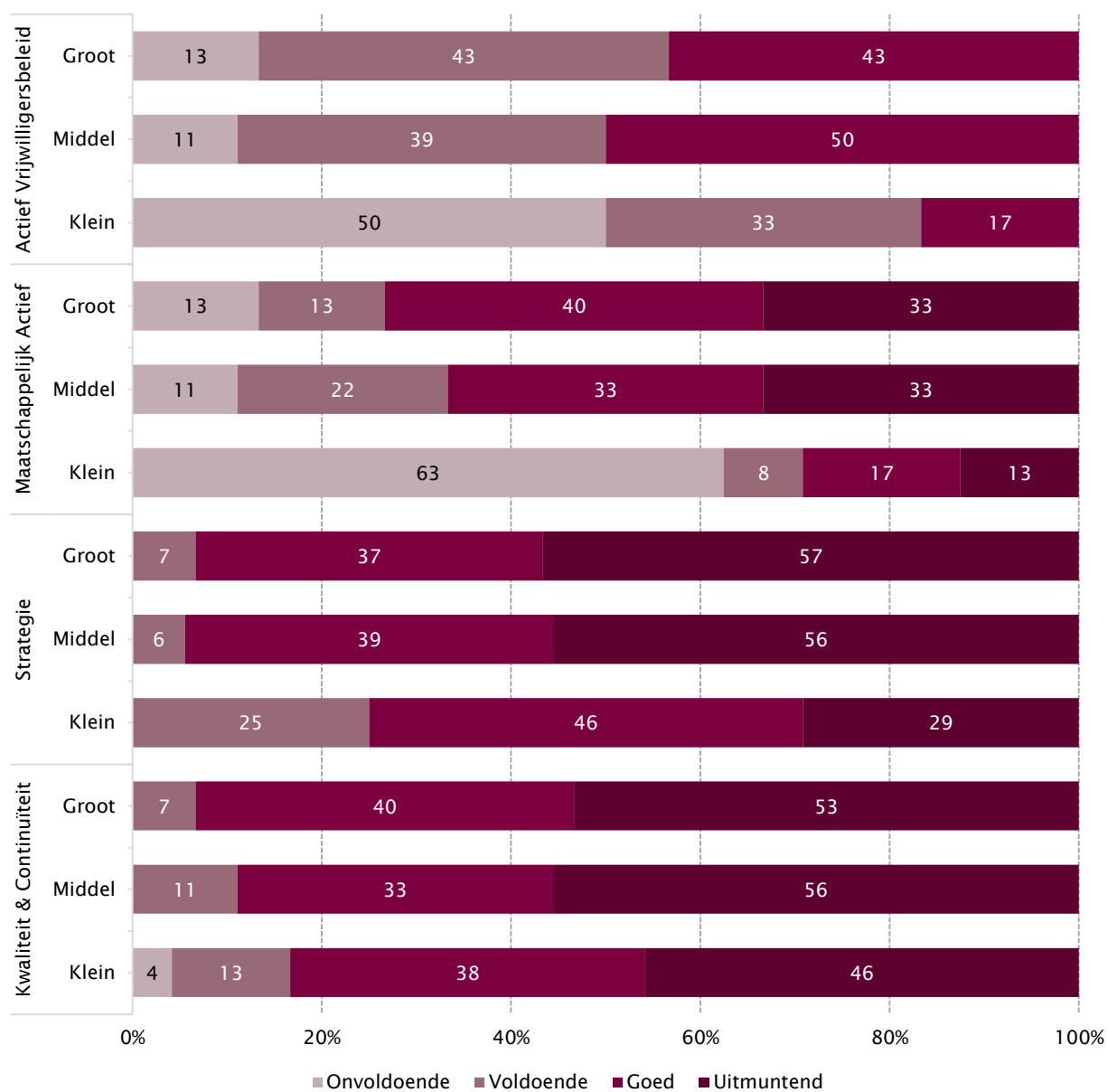
Binnen- en buitensporten scoren redelijk gelijk op de diverse criteria (figuur 8.2). Binnensporten scoren wel vaker een onvoldoende dan buitensporten op het aspect strategie. Binnensporten scoren weer vaker uitmuntend op het criterium maatschappelijk actief. Deze verschillen leiden bij geen van alle tot een significant verschil.

Figuur 8.2 Verdeling scores op vitaliteitscriteria naar binnen- en buitensport (percentage verenigingen)

(Middel)grote verenigingen scoren beter op de criteria maatschappelijk actief en actief vrijwilligersbeleid dan de kleine verenigingen (figuur 8.3). Kleine verenigingen scoren op deze criteria vaker onvoldoende dan de (middel)grote verenigingen. Ook op het aspect kwaliteit en continuïteit scoren de grote verenigingen beter dan de kleine verenigingen.

Figuur 8.3 Verdeling scores op vitaliteitscriteria naar grootte van de vereniging (percentage verenigingen)

8.2 Vitaliteitsindex

De combinatie van de scores op de vier criteria bepaalt de plaats van een vereniging in een van de vier benoemde segmenten: (1) de basis sportvereniging, (2) de gezonde sportvereniging, (3) de vitale sportvereniging of (4) de vitaal maatschappelijk betrokken sportvereniging. Deze indeling is gemaakt op basis van een score op diverse onderwerpen (zie tabel 8.3).

Tabel 8.3 Indeling segmenten vitaliteit

De basis vereniging	
De gezonde sportvereniging	
1. Kwaliteit & continuïteit	1. Voldoende
2. Strategie	2. Voldoende
3. Maatschappelijk actief	3. Onvoldoende
4. Actief vrijwilligersbeleid	4. Voldoende
De vitale sportvereniging	
1. Kwaliteit & continuïteit	1. Goed
2. Strategie	2. Goed
3. Maatschappelijk actief	3. voldoende
4. Actief vrijwilligersbeleid	4. Goed
De vitale maatschappelijk betrokken sportvereniging	
1. Kwaliteit & continuïteit	1. Goed
2. Strategie	2. Uitmuntend
3. Maatschappelijk actief	3. Goed
4. Actief vrijwilligersbeleid	4. Uitmuntend

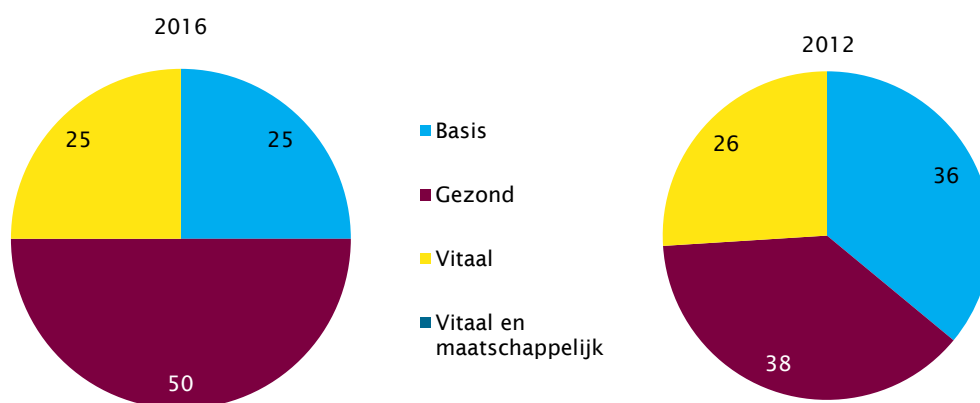
Een kwart van de Arnhemse sportverenigingen behoort tot het segment basis vereniging (figuur 8.5). In 2012 was dit nog een derde van de verenigingen. De vele onvoldoendes van de verenigingen op verschillende criteria maken dit segment basis verenigingen relatief groot. Om als vereniging in aanmerking te komen voor het segment gezond mag enkel op het criterium maatschappelijk actief een onvoldoende worden gescoord. Alle andere onvoldoendes leiden automatisch tot een indeling in het segment basis.

De helft van de verenigingen is aan te merken als een gezonde vereniging en een kwart van de verenigingen is vitaal. Het aantal vitale verenigingen is sinds 2012 niet gestegen, wel is het aantal gezonde verenigingen licht toegenomen.

Het segment Vitaal maatschappelijk betrokken is momenteel nog niet gevuld, net zoals in 2012. Geen enkele vereniging scoort op het criterium Actief vrijwilligersbeleid uitmuntend en komt daarmee in

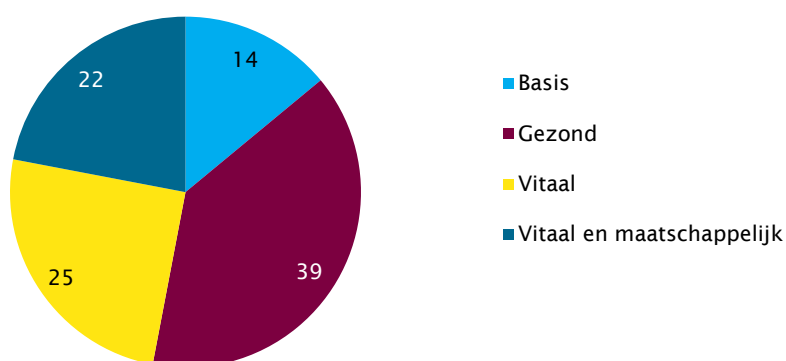
aanmerking voor dat segment. Een lagere score op een of meer andere criteria maakt dat dit segment nog niet is gevuld.

Figuur 8.5 Indeling verenigingen naar vitaliteit (in percentages, 2016 n=72; 2012 n=108)

Verenigingen hebben ook zelf aangegeven welke omschrijving ze voor hun club van toepassing vinden (figuur 8.6). Die beoordeling loopt nogal uiteen met de beoordeling van de vitaliteitsindex. De meeste verenigingen vinden zichzelf gezond. De groep basisverenigingen is kleiner dan de groep die uit de vitaliteitsindex naar voren komt. Een vijfde van de verenigingen vindt zichzelf vitaal maatschappelijk betrokken. Een groot verschil ten aanzien van de beoordeling op basis van de vitaliteitsindex, waar geen enkele vereniging vitaal en maatschappelijk is.

Figuur 8.6 Indeling verenigingen naar eigen inschatting (in percentages, n=72)

In het segment Basis zitten significant meer kleine verenigingen ten opzichte van de ander segmenten (tabel 8.4). In de segmenten Gezond en Vitaal zijn de grote verenigingen beter vertegenwoordigd dan in het segment Basis.

Tabel 8.4 Achtergrondkenmerken segmenten (percentage verenigingen)

	Totaal	Totaal	Segmenten		
	2016	2012	Basis	Gezond	Vitaal
	n=72	n=108	n=18	n=36	n=18
Binnensport	38	45	35	38	39
Buitensport	62	55	65	62	61
Klein	33	39	67	28	11
Middel	25	22	11	25	39
Groot	42	39	22	47	50

8.3 Groeimodel

Welk potentieel hebben verenigingen om van het ene naar het andere segment door te groeien? Het groeipotentieel is vastgesteld op die verenigingen die op één criterium nog niet voldoen om naar het volgende segment door te schuiven.

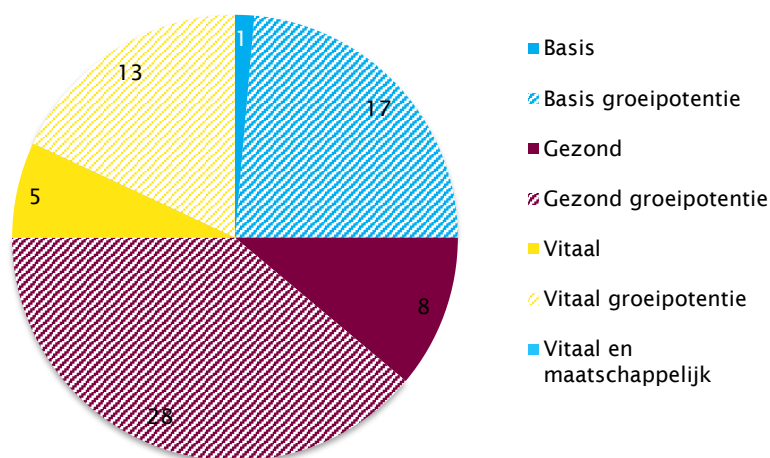
Binnen de vitaliteitsindex, zoals beschreven in paragraaf 8.2, tabel 8.3, voldoen dertien van de achttien verenigingen aan drie van de vier gestelde criteria om in het volgende segment te kunnen worden ingedeeld: vitaal maatschappelijk betrokken (figuur 8.7). Het enige criterium waar deze verenigingen niet de benodigde score 'uitmuntend' voor behalen is actief vrijwilligersbeleid. Met inzet op dit criterium, hebben deze verenigingen het nodige potentieel om door te groeien naar het segment vitaal maatschappelijk betrokken. Het doorgroeipotentieel is bepaald op basis van het aantal criteria waarop de verenigingen niet genoeg scoren om tot een volgend segment te behoren. De verenigingen waarbij één criterium de overstap naar een volgend segment belemmert, zijn op de vitaliteitsindex aangemerkt als vereniging met groeipotentieel. Voor het segment basis geldt dat als verenigingen aan het vitaliteitscriterium actief vrijwilligersbeleid gaan werken, elk van die verenigingen op één na naar het segment gezond door kan groeien.

Ook in het segment gezond is actief vrijwilligersbeleid het criterium dat maakt dat verenigingen in dit segment zitten en niet in het segment vitaal. Werk maken van dit criterium, zorgt ervoor dat twee derde van de verenigingen mogelijk door kan groeien naar het segment vitaal. Daarnaast belemmert bij een gedeelte van de verenigingen het criterium maatschappelijk actief en bij enkelen het criterium kwaliteit en continuïteit de doorgroei naar het segment vitaal.

Op basis van het aantal criteria waaraan de verenigingen nog moeten voldoen om door te kunnen groeien naar een volgend segment, mag worden geconcludeerd dat bij de verenigingen behoorlijk wat groeipotentieel zit. 80 procent van de verenigingen heeft groeipotentie. Daarbij moet worden opgemerkt dat niet naar de scores op items binnen de betreffende criteria is gekeken. Hoewel nog aan een criterium moet worden gewerkt, blijft de vraag in hoeverre het voor verenigingen haalbaar is om de verschillende onderwerpen die binnen het ene criterium vallen te realiseren.

Het criterium actief vrijwilligersbeleid is het criterium dat het meeste groeipotentieel biedt. In vrijwel alle segmenten is dit het criterium waarop verenigingen niet de juiste score halen om door te groeien. In het segment gezond is het criterium maatschappelijk actief nog een belangrijk criterium om aandacht aan te besteden.

Figuur 8.7 Groeipotentie van verenigingen (aantal verenigingen)

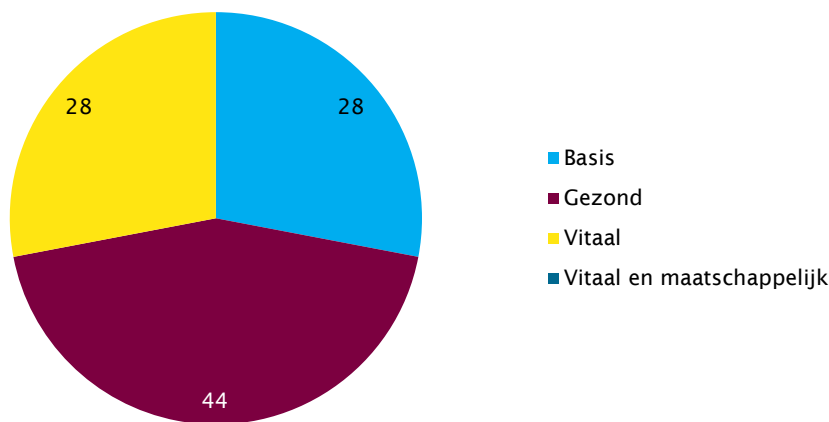
8.4 Aangevuld model vitaliteitsindex

Naar aanleiding van het scriptieonderzoek van De Jonge in 2014² naar de vitaliteitsindex in Arnhem, zijn in 2016 aan de monitor en de vitaliteitsindex enkele vragen toegevoegd. Zodoende kan binnen de segmenten een betere indeling worden gemaakt. Eveneens als bij het bestaande model, bepaalt de combinatie van de scores op de vier criteria de plaats van een vereniging in een van de vier benoemde segmenten: (1) de basis sportvereniging, (2) de gezonde sportvereniging, (3) de vitale sportvereniging of (4) de vitaal maatschappelijk betrokken sportvereniging.

Er zijn twee vragen toegevoegd: één vraag bij het criterium kwaliteit & continuïteit en één vraag bij het criterium maatschappelijk actief. Dit is verrekend in de puntenscore, waardoor de verhouding tussen voldoende, goed en uitmuntend gelijk blijft aan het oude model vitaliteit. Door deze toevoeging van vragen, kunnen verenigingen soms anders scoren op vitaliteit (zie figuur 8.7). Verenigingen zijn door deze toevoeging iets vaker aan te merken als basis of vitaal (beide 28% t.o.v. beide 25%). Geen enkele vereniging valt in het segment vitaal en maatschappelijk betrokken. Dit is gelijk aan het oude model.

² Jonge, S. de (2014), *Vitaliteitsindex onder de loep. Een kwalitatief onderzoek naar de invloed van vrijwilligersmanagement op dimensies van vitaliteit*. Arnhem.

Figuur 8.7 Vitaliteit nieuw model

8.5 Alternatief model vitaliteit

Op basis van de scores van verenigingen, kan een alternatief model worden ontwikkeld. Dit model is gemaakt op basis van de indeling van het Mulier Instituut, waarbij een matrix kan worden ontwikkeld (Lucassen & Van Kalmthout, 2016, zie: <http://bit.ly/vitale-clubs>). Daarbij wordt maatschappelijke oriëntatie gecombineerd met de organisatiekracht van verenigingen. De organisatiekracht van een vereniging staat voor de mate waarin verenigingen nu en in de toekomst in staat zijn om hun sport aan te bieden aan de huidige en potentiële leden. De index organisatiekracht in het model van het Mulier Instituut bestaat uit vijf criteria: beleid, leden, kader, accommodatie en financiën. Voor Arnhem wordt organisatiekracht ingevuld op basis van de criteria kwaliteit/continuïteit, strategie en actief vrijwilligersbeleid. Maatschappelijke oriëntatie bevat voor Arnhem het criterium maatschappelijk actief. In het model van het Mulier Instituut bestaat dit uit de criteria maatschappelijke activiteit en maatschappelijke intentie. De matrix is opgesteld op basis van het aanvullende model van Arnhem, waar enkele vragen waren toegevoegd.

Een onvoldoende wordt gescoord als een vereniging minder dan 40 procent van de punten op een criterium heeft gehaald. De score 'matig' staat voor 40 tot en met 59 procent van het totaal aantal punten, de score 'voldoende' voor 60 tot en met 79 procent en een score 'goed' voor 80 procent of meer van de punten.

De verwachting is dat in eerste instantie de grotere, bestuurlijk en sterkere verenigingen zich aandienen om ook de externe maatschappelijke functie op zich nemen. Door de organisatiekracht index en de maatschappelijke index met elkaar te combineren, wordt in beeld gebracht hoe sterk verenigingen zijn die een meer maatschappelijke functie vervullen en of sterke verenigingen maatschappelijk actief zijn. Op basis van de organisatiekrachtindex en de maatschappelijke index wordt een matrix ingevuld (figuur 8.8). Dit kan een hulpmiddel zijn voor segmentatie van verenigingen en maatwerk bieden in

ondersteuning. Op basis van de matrix kunnen vier segmenten worden ingedeeld: kwetsbare verenigingen, sterke verenigingen, maatschappelijk actieve verenigingen en sterke maatschappelijke verenigingen.

Figuur 8.8 Matrix sterke maatschappelijke verenigingen (% verenigingen, n=72)

		Organisatiekracht (K&C + S + AV)			
		Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed
Maatschappelijk actief	Onvoldoende	3%	10%	9%	0%
	Matig	1%	13%	9%	1%
	Voldoende	0%	10%	21%	3%
	Goed	0%	3%	14%	3%

Twee verenigingen (3%) scoren zowel goed op organisatiekracht als maatschappelijke functie (figuur 8.8). Twee vijfde (41%) van de verenigingen wordt als een sterke maatschappelijke vereniging beschouwd en scoort op zowel organisatiekracht als maatschappelijk actief een voldoende of goed. Een kwart van de verenigingen scoort op zowel organisatiekracht als maatschappelijk actief onder de maat. Dit zijn de zogenaamde kwetsbare verenigingen. Ruim een op de tien (13%) verenigingen is te benoemen als maatschappelijk actieve verenigingen. Deze verenigingen zijn voldoende tot goed maatschappelijk actief, maar hebben hun organisatie niet voldoende op orde. Een vijfde van de verenigingen (19%) is sterk. Zij scoren voldoende tot goed op organisatiekracht, maar zijn niet of nauwelijks maatschappelijk actief in Arnhem.

Wanneer het op orde hebben van de organisatiekracht (kwaliteit/continuïteit, strategie en actief vrijwilligersbeleid) van verenigingen als een voorwaarde wordt gezien om een maatschappelijke functie te vervullen, dan kan bij een tiende van de verenigingen de maatschappelijke functie mogelijk nog worden verhoogd. Deze verenigingen zijn voldoende of goed organisatorisch sterk, maar scoren matig op maatschappelijke activiteit.

In vergelijking met het bestaande vitaliteitsmodel in Arnhem vallen evenveel verenigingen in het segment basis of kwetsbare club. In het alternatieve model worden iets meer clubs als een sterke maatschappelijke vereniging beschouwd. De verklaring daarvoor zit in het gewicht/belang dat aan de verschillende criteria wordt toegekend. De Arnhemse vitaliteitsindex is strenger op actief vrijwilligersbeleid. Op dat criterium wordt slecht gescoord en daarop moet de hoogste score worden behaald om tot het segment vitaal maatschappelijk te horen.

Bijlage 1 Achtergrondkenmerken verenigingen

Tabel B.1 Verdeling sportverenigingen in Arnhem

	2010		2012		2016	
	n	Percentage	n	Percentage	n	Percentage
Voetbal	10	14	12	11	11	15
Tennis	3	4	8	7	5	7
Volleybal	5	7	6	6	4	6
Badminton	4	5	4	4	3	4
Duiksport	4	5	4	4	3	4
Jeu de boules/Petanque	2	3	2	2	3	4
Zwemmen	2	3	4	4	3	4
Aangepaste sporten	4	5	2	2	2	3
Basketbal	2	3	2	2	2	3
Boksen	1	1	1	1	2	3
Handbal	2	3	4	4	2	3
Korfbal	3	4	2	2	2	3
Multi- of omnisport, namelijk	4	5	9	8	2	3
Schietsport	0	0	1	1	2	3
Tafeltennis	2	3	5	5	2	3
Turnen	1	1	1	1	2	3
Vecht- en verdedigingssport	6	8	5	5	2	3
Fietsen/wielrennen	0	0	1	1	1	1
Gymnastiek/turnen	1	1	1	1	1	1
Hardlopen/trimmen	0	0	1	1	1	1
Hockey	1	1	2	2	1	1
Judo	1	1	1	1	1	1
Kanosport	0	0	1	1	1	1
Klotschietsen	1	1	0	0	1	1
Roeien	1	1	1	1	1	1
Rugby	1	1	1	1	1	1
Scheren	0	0	1	1	1	1
Sjoelen	0	0	0	0	1	1
Skatesport/skeeleren	0	0	0	0	1	1
Taekwondo	0	0	1	1	1	1
Triathlon	1	1	1	1	1	1
Ultimate Frisbee	0	0	1	1	1	1
Wandelsport	0	0	0	0	1	1
Waterpolo	0	0	1	1	1	1
Zeilen	1	1	0	0	1	1
(Hand)boogschieten	0	0	1	1	1	1
Atletiek	1	1	1	1	0	0
Biljart	0	0	2	1	0	0
Honk-/softball	1	1	1	1	0	0
Bowlen	1	1	1	1	0	0
Dammen	0	0	1	1	0	0
Dans	0	0	1	1	0	0
Motorsport	1	1	0	0	0	0
Schaken	2	3	3	3	0	0
Skiën/snowboarden	1	1	0	0	0	0
Vliegsport	0	0	1	1	0	0
Anders, namelijk	4	5	10	9	1	1
Totaal	74	100	108	100	72	100

Tabel B.2 Verdeling type sportverenigingen Arnhem

	2010		2012		2016	
	n	Percentage	n	Percentage	n	Percentage
Team	27	36	35	32	25	35
Semi-individueel	23	31	35	32	19	26
Individueel	17	23	26	24	28	39
Onbekend (multisport en overig)	7	9	12	11	-	-
Totaal	74	100	108	100	72	100

Tabel B.3 Verdeling soort sportverenigingen Arnhem

	2010		2012		2016	
	n	Percentage	n	Percentage	n	Percentage
Binnensport	30	41	41	38	26	36
Buitensport	30	41	40	37	38	53
Beiden	5	7	7	7	5	7
Onbekend (multisport en overig)	9	12	20	19	3	4
Totaal	74	100	108	100	72	100

Tabel B.4 Verdeling accommodatiebezit sportverenigingen Arnhem

	2010		2012		2016	
	n	percentage	n	Percentage	n	Percentage
Sportaccommodatie en kantine	31	42	51	47	31	43
Sportaccommodatie	6	8	7	7	2	3
Kantine	11	15	11	10	2	3
Geen van beiden	26	35	39	36	37	51
Totaal	74	100	108	100	72	100

Tabel B.5 Verdeling grootte sportverenigingen Arnhem

	2010		2012		2016	
	n	Percentage	n	Percentage	n	Percentage
Klein (≤ 100 leden)	29	39	41	38	24	33
Middel (101-250 leden)	18	24	23	21	17	24
Groot (> 250 leden)	27	36	41	38	31	43
Onbekend			3	3		
Totaal	74	100	108	100	72	100

Tabel B6. Non-responsanalyse op basis van gegevens van de gemeente Arnhem, grootte vereniging

	Populatie		Responsgroep	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Klein (≤ 100 leden)	53	41	24	33
Middel (101-250 leden)	42	33	17	24
Groot (> 250 leden)	33	26	31	43
Totaal	128	100	72	100

Tabel B7. Non-responsanalyse op basis van gegevens van de gemeente Arnhem, binnen/-buitensport

	Populatie		Responsgroep	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Binnensport	66	51	26	36
Binnen- en buitensport	20	15	5	7
Buitensport	44	34	38	52
Onbekend	0	0	3	4
Totaal	130	100	72	100

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl